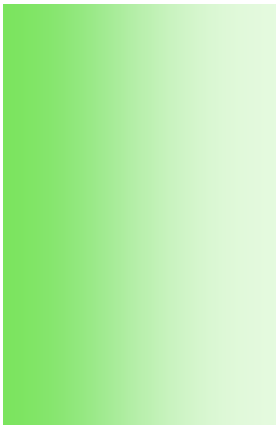

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI PLANU
URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY
WĄSOSZ**

**DOLNOŚLĄSKIE BIURO GEODEZJI I TERENÓW ROLNYCH
WE WROCŁAWIU**

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
tel. 71 345 99 55, 71 342 99 33
e-mail: sekretariat@dbgitr.pl
www.dbgitr.pl

**Opracowano na wniosek Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu
Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego**

Zespół autorski:

Magdalena Mielczarek – kierownik zespołu
Lidia Szeremeta
Joanna Piotrowska
Aleksandra Kosin
Zuzanna Barbaszyńska

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich, dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora.

Spis treści

I. WPROWADZENIE	5
1. CEL, ZAKRES I POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	5
2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY	6
3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ SPOSOBY ICH REALIZACJI W AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO	7
4. USTALENIA I GŁÓWNE CELE AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO	7
4.1. Główne cele Aktualizacji planu urzędniowo-rolnego	7
4.2. Zakres Aktualizacji planu urzędniowo-rolnego według bloków tematycznych	8
II. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA	8
1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE	8
2. BUDOWA GEOLOGICZNA I ZŁOŻA NATURALNE	9
3. WARUNKI WODNE	12
4. KLIMAT	14
5. GLEBY	14
6. OBSZARY LEŚNE I ZADRZEWIONE.....	18
7. FORMY OCHRONY PRZYRODY, ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE, ZABYTKI.....	19
8. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ORAZ STRUKTURA GRUNTÓW ORNYCH I UŻYTKÓW ZIELONYCH	26
9. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	26
9.1. Struktura władania gruntami.....	26
9.2. Struktura gospodarstw rolnych.....	29
9.3. Stan cieków naturalnych i rowów szczegółowych	30
9.4. Stan dróg transportu rolnego	34
10. WYPOSAŻENIE GMINY W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ	36
11. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I TURYSTYCZNA.....	37
12. WYŁĄCZENIA GRUNTÓW Z UŻYTKOWANIA ROLNICZEGO.....	38
III. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN ŚRODOWISKA.....	38
1. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO	38
2. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA	39

3. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PRAC URZĄDZENIOWO-ROLNYCH.....	40
3.1. Regulacja i konserwacja cieków naturalnych.....	40
3.2. Konserwacja lub odbudowa rowów melioracyjnych.....	41
3.3. Przebudowa dróg transportu rolnego.....	42
3.4. Budowa dróg transportu rolnego	44
3.5. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku rolnym	45
3.6. Scalanie gruntów	47
3.7. Planowane zadrzewienia rzędowe	48
3.8. Planowane zalesienia gruntów.....	49
3.9. Planowana infrastruktura rekreacyjno-turystyczna	50
3.10. Wyłączenia gruntów z rolniczego użytkowania	51
3.11. Podsumowanie wpływu prac urządzeniowo-rolnych na elementy środowiska.....	51
4. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	54
5. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO.....	54
6. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO USTALEŃ ZAWARTYCH W AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO	55
7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZENIA	55
IV. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	56
V. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH.....	62
SPIS TABEL	63
SPIS RYSUNKÓW	63

I. WPROWADZENIE

1. CEL, ZAKRES I POWIĄZANIA Z INNYMI DOKUMENTAMI

Prognoza oddziaływania na środowisko Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz została wykonana na podstawie art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r. poz. 2081). Zakres oraz stopień szczegółowości uzgodniono z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Dolnośląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektoratem Sanitarnym we Wrocławiu, na podstawie art. 53 w.w. ustawy.

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz z 2004 r. jest opracowaniem rozwijającym zagadnienia uznane za priorytetowe w dokumentach strategicznych województwa dolnośląskiego i gminy Wąsosz. W celu spójności z obowiązującymi opracowaniami planistycznymi i programowymi plan urządzeniowo-rolny zawiera ramowe ustalenia tych opracowań. Dotyczy to obszarów planowanych do zainwestowania, terenów zabudowanych, zieleni urządzonej, istniejących i planowanych obszarów objętych ochroną prawną, a także terenów złóż surowców naturalnych. Ze względu na to, że są to ustalenia przyjęte z innych opracowań planistycznych i studialnych, ich wpływ na środowisko w niniejszym opracowaniu nie będzie poddany ocenie.

W trakcie opracowywania Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego korzystano przede wszystkim z następujących materiałów:

- Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, wrzesień 2000 r.,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsosz, Uchwała Nr XXXIV/227/14 Rady Miejskiej Wąsosz z dnia 28 stycznia 2014 r. wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- Miejskowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy.

Według Strategii rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego gmina Wąsosz została zaliczona do regionu II rolniczo-rekreacyjnego, który charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi oraz niskim i średnim poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego oraz słabymi i średnimi warunkami rozwoju, dlatego głównym celem rozwoju ma być rozwój turystyki i rekreacji. Przyczyni się to do poniesienia poziomu życia ludności wiejskiej oraz wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Szczegółowe cele rozwoju dla regionu II to ochrona środowiska przyrodniczego, modernizacja rolnictwa oraz rozwój alternatywnych źródeł utrzymania ludności.

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy składa się z 2 części: analizy stanu istniejącego, w której scharakteryzowano gminę pod względem położenia administracyjnego, geograficznego,

warunków klimatycznych i wodnych, ukształtowania terenu, jakości gleb oraz obszarów chronionych. Przeanalizowano również stan rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz jej infrastrukturę, wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną, społeczną i turystyczną oraz planowane na terenie gminy inwestycje. Wnioski z tej analizy pozwoliły wskazać niezbędne do realizacji prace urządzeniowo-rolne, które przyczynią się do wszechstronnego rozwoju wsi, poprawy warunków życia oraz pracy ludności, a także ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz kulturowego.

Najważniejszym celem prognozy jest identyfikacja potencjalnych, negatywnych oddziaływań na środowisko ustaleń zawartych w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz oraz określenie rozwiązań eliminujących, ograniczających lub kompensujących te negatywne oddziaływania.

2. METODY ZASTOSOWANE PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY

Przed przystąpieniem do wykonania prognozy oddziaływania na środowisko podjęto następujące działania:

- a) wystąpiono z wnioskiem o określenie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu,
- b) zapoznano się z materiałami i informacjami pozyskanymi podczas realizacji Aktualizacji Planu urządzeniowo – rolnego gminy Wąsosz,
- c) zapoznano się z formami ochrony przyrody na obszarze gminy Wąsosz i na terenach przyległych,
- d) przeanalizowano wpływ zaproponowanych prac urządzeniowo – rolnych zawartych w części projektowej planu na poszczególne elementy środowiska i dokonano oceny wpływu każdego przedsięwzięcia na środowisko.

Bazowano też na inwentaryzacji terenowej przeprowadzonej w celu sporządzenia Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego (maj 2017 r) gminy Wąsosz.

Ocena oddziaływania poszczególnych prac na środowisko polegała na określeniu jaki wpływ na poszczególne elementy środowiska będzie miała ich realizacja. Oceniono wpływ bezpośredni, pośredni, długoterminowy oraz krótkoterminowy. Do oceny posłużono się skalą zdefiniowaną następująco:

- ✓ pozytywny (P) – działania, które wpłyną na dany element środowiska korzystnie;
- ✓ pozytywny z elementami negatywnymi (PN) – działania, których korzyści środowiskowe jednoznacznie przeważają nad ewentualnymi skutkami negatywnymi;
- ✓ obojętny (O) – prace, które nie wpłyną na poprawę lub pogorszenie stanu środowiska;
- ✓ negatywny (N) – działania, które wpłyną na element środowiska niekorzystnie;
- ✓ brak wpływu na środowisko (-) – w przypadku braku występowania komponentu środowiska na obszarze objętym ustaleniem planu urządzeniowo-rolnego.

Z uwagi na to, że część ustaleń zawartych w opracowaniu została przeniesiona z innych dokumentów, do których zostały sporządzone prognozy oddziaływania na środowisko, w niniejszej Prognozie do aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz nie określono wpływu ich realizacji na poszczególne komponenty środowiska. Szczególnie dotyczy to takich przedsięwzięć jak nowe inwestycje.

3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ SPOSOBY ICH REALIZACJI W AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

Celami ochrony środowiska są:

- zachowanie walorów środowiska na terenach rolniczych - wprowadzenie nowych zadrzewień liniowych zaproponowanych w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego, wpłynie na zachowanie, a nawet na poprawę walorów środowiskowych i przyrodniczych gminy. Ponadto nastąpi poprawa estetyki krajobrazu, zwiększenie bioróżnorodności środowiska i wzbogacenie gatunkowe pól. Zadrzewienia podniosą również wartości użytkowe gruntów rolnych oraz zwiększą retencję glebową;
- zmniejszenie zagrożenia powodziowego – przyczyni się do tego konserwacja lub odbudowa rowów melioracyjnych oraz cieków naturalnych. Wpłynie również na utrzymanie na odpowiednim poziomie stanu urządzeń melioracyjnych zapewniając odpowiednie stosunki wodne i jakość wód;
- ograniczenie hałasu oraz drgań w otoczeniu – przebudowa dróg wpłynie na poprawę komfortu życia mieszkańców gminy.

4. USTALENIA I GŁÓWNE CELE AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

4.1. Główne cele Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego

Aktualizacja Planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz opracowano na wniosek Gminy Wąsosz, który został zatwierdzony przez Wydział Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Głównym celem Aktualizacji jest określenie zakresu prac urządzeniowo-rolnych, kompleksowa charakterystyka gminy, określenie prac wspomagających zrównoważony rozwój gminy oraz propagowanie rozwoju rolnictwa uwzględniającego istniejące warunki przyrodnicze. Określone prace urządzeniowo-rolne mają na celu racjonalne wykorzystanie rolniczej przestrzeni produkcyjnej, lepszą organizację produkcji i rozwój gospodarstw rolnych, ochronę i kształtowanie krajobrazu przyrodniczego, podniesienie lub odtworzenie wartości produkcyjnej gleb oraz ochronę gruntów rolnych.

Ustalenia zawarte w dokumencie mogą być pomocne przy tworzeniu gminnych opracowań planistycznych, programowych i projektowych. Opracowanie może również służyć do ubiegania się o dotacje celowe z budżetu województwa dolnośląskiego.

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego zawiera opis najważniejszych problemów dotyczących przestrzeni rolniczej oraz propozycje ich rozwiązania. Realizacja prac wskazanych w opracowaniu zależna jest od ich finansowania ze środków własnych Gminy lub pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

4.2. Zakres Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego według bloków tematycznych

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz składa się z części tekstowej opracowania oraz części graficznej - mapy w skali 1:25 000.

Dokument podzielony jest na 2 części – analizy stanu istniejącego oraz ustaleń planu urządzeniowo-rolnego. Na podstawie analizy obecnego stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej określono potrzeby przeprowadzenia prac urządzeniowo-rolnych, których realizacja przyczyni się do zwiększenia efektywności produkcji rolnej. Proponowane rozwiązania problemów w odniesieniu do całej gminy zawarto w blokach tematycznych:

- poprawa rolniczej przestrzeni produkcyjnej – zagospodarowanie gruntów odłogowanych, zabiegi przeciwozyjne i ochrona gruntów rolnych, scalenie gruntów;
- poprawa infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej – regulacja i konserwacja cieków naturalnych; odbudowa lub konserwacja rowów melioracyjnych; kształtowanie sieci dróg transportu rolnego, przebudowa dróg i budowa nowych odcinków dróg transportu rolnego;
- kształtowanie krajobrazu – wprowadzenie nowych zalesień i zadrzewień liniowych oraz proponowane formy ochrony krajobrazu;
- rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej.

Do opracowania wykorzystane były dane pozyskane z Urzędu Gminy Wąsosz, Starostwa Powiatowego w Górze, DZMiUW we Wrocławiu i RZGW we Wrocławiu oraz od jednostek i instytucji pracujących na rzecz rolnictwa (KOWR). Źródłem danych o terenie była również inwentaryzacja terenowa przeprowadzona w maju 2017 r.

II. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA

1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Gmina Wąsosz położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego, na granicy z województwem wielkopolskim. Jest jedną z czterech gmin wchodzących w skład powiatu

górowskiego. Sąsiaduje od północnego wschodu z wielkopolskimi gminami Bojanowo i Rawicz, a od zachodu z gminami Góra i Jemielno, od południa z gminą Wińsko, od południowego wschodu z gminą Żmigród. Gmina Wąsosz jest gminą miejsko-wiejską o powierzchni 196,12 km², z czego 3,24 km² przypada na teren miasta, 192,88 km² to obszary wiejskie. W skład gminy wchodzi miasto Wąsosz i 45 miejscowości połączonych w 33 obręby geodezyjne: Baranowice, Bartków, Bełcz Górny, Bełcz Mały, Chocieborowice, Cieszkowice, Czarnoborsko, Czeladź Wielka, Dochowa, Drozdowice Małe, Drozdowice Wielkie, Gola Wąsoska, Górka Wąsoska, Kamień Górowski, Kąkolno, Kowalewo, Lechitów, Lubiel, Ługi – Uniesławice, Ostrawa, Płoski, Pobiel, Rudna Mała, Rudna Wielka, Sułów Wielki, Świniary, Wiewierz, Wiklina, Wodniki, Wrząca Śląska, Wrząca Wielka, Zbaków Dolny i Zbaków Górny. Gmina Wąsosz położona jest w granicach czterech mezoregionów: północno zachodnia część gminy położona jest w Pradolinie Głogowskiej, północno wschodnia część na Wysoczyźnie Leszczyńskiej, południowo zachodnia należy do Wzgórz Trzebnickich, a południowo wschodnia do Kotliny Żmigrodzkiej. Najniższy punkt w gminie znajduje się w dolinie Baryczy na poziomie 85 m n.p.m., a najwyższe położone tereny to wysoczyzna otaczająca dolinę wraz z zespołem wzgórz morenowych (100-130 m n.p.m.). Najwyższy położony punkt o wysokości 157 m n.p.m. znajduje się na południowy zachód od wsi Rudna Mała.

2. BUDOWA GEOLOGICZNA I ZŁOŻA NATURALNE

Budowa geologiczna gminy Wąsosz jest zróżnicowana ze względu na położenie w następujących jednostkach morfologicznych:

- wzgórza morenowe i wysoczyzny w południowo-zachodniej i północnej-zachodniej części gminy charakteryzują się występowaniem w podłożu glin, glin piaszczystych i piasków gliniastych konsystencji twardoplastycznej i półzwartej,
- doliny rzek w północno-wschodniej części gminy i dolinie Baryczy-Orli posiadają grunty piaszczyste i żwirowe, niespoiste. W części stanowiącą terasę niską i zalewową przeważają piaski z domieszką części organicznych i mułków.

Na terenie gminy występują udokumentowane złoża surowców mineralnych, które zawiera Tab.1 i Rys.1. Największe znaczenie ma złożo gazu ziemnego w obrębie: Bełcz Górny, Lechitów, Rudna Mała, Czarnoborsko, Dochowa, Zbaków Dolny i Górny, Wiklina, Wodniki, Wiewierz, Świniary, które jest zagospodarowane. Użytkownikiem złoża jest PGNiG S.A. Natomiast złożo gazu „Wiewierz S” jest o zasobach szacunkowych. Z kruszywa naturalnego zagospodarowane jest tylko złożo „Zubrza” w Pobielu, a użytkownikiem jego jest Kopalnia Kruszywa Zubrza. Natomiast złożo „Czarnoborsko” i „Kowalowo I” jest eksploatowane okresowo. Pozostałe złoża kruszywa naturalnego są rozpoznane szczegółowo, o zaniechanym wydobyciu lub skreślone z bilansu zasobów. Eksploatacja surowców ilastych ceramiki budowlanej w obrębie Wrząca Śląska została zaniechana. Złożo o zasobach

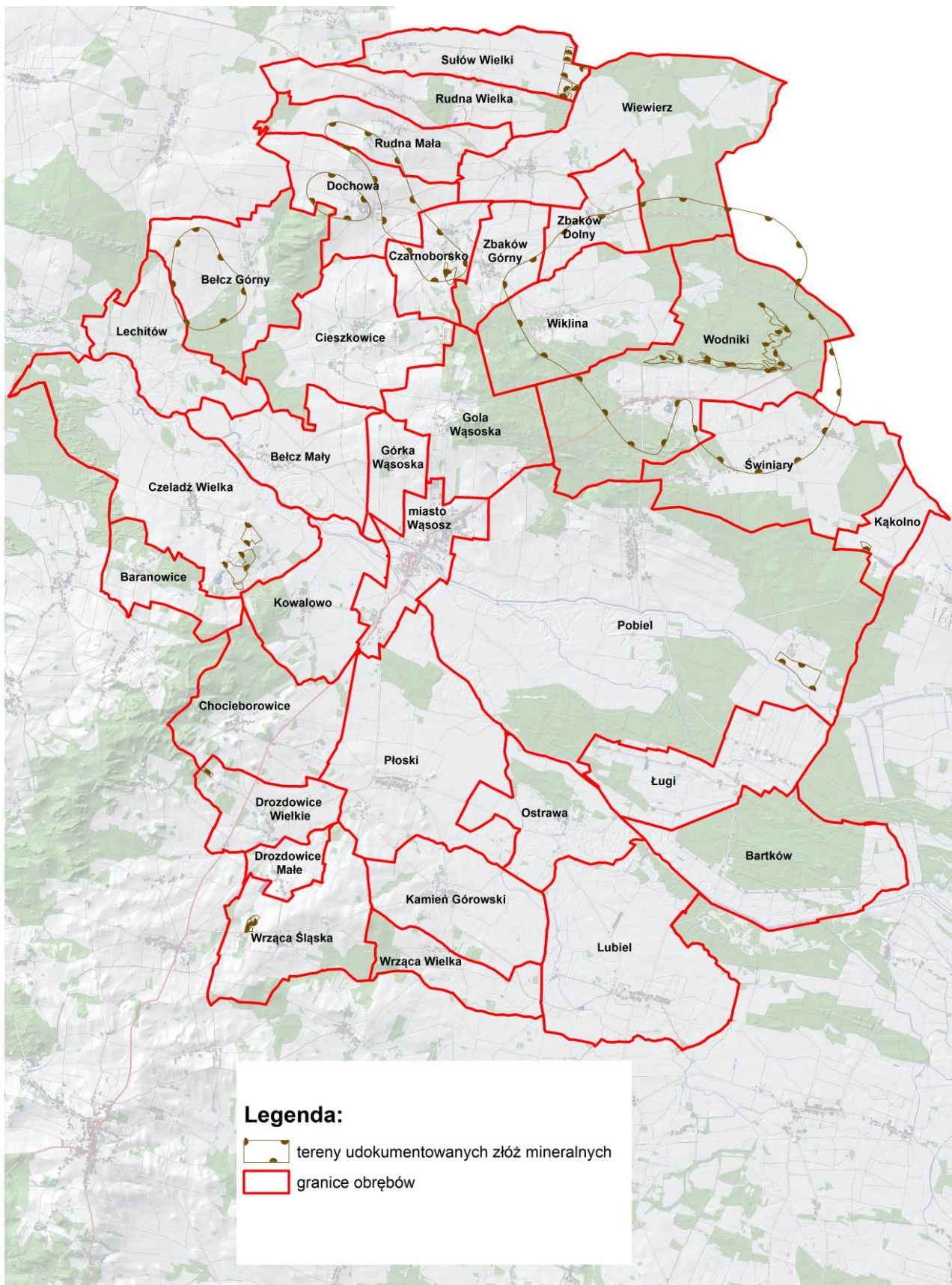
prognostycznych to węgle brunatne Rawicz – Chobienia, a złoża „piaski kwarcowe D/P Cegły Wap-Piaskowej” ma status rozpoznanego szczegółowo.

Udokumentowane złoża surowców naturalnych

Tabela 1

Lp.	Obręb	Złoże		Kopalina	Koncesja	Użytkownik	Stan zagospodarowania	Obszar
		ID złoża	nazwa	nazwa	okres			ha
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	Bełcz Górny, Lechitów	4940	Ślubów	Gazy ziemne	21.06.1993-21.06.2018	PGNiG S.A.	złożo zagospodarowane	181,00
2.	Rudna Mała, Czarnoborsko	4671	Wiewierz E	Gazy ziemne	21.06.1993-21.06.2018	PGNiG S.A.	złożo zagospodarowane	216,70
3.	Wiewierz	4737	Wiewierz S	Gazy ziemne	-	-	złożo o zasobach szacunkowych	-
4.	Dochowa	4672	Wiewierz element W	Gazy ziemne	21.06.1993-21.06.2018	PGNiG S.A.	złożo zagospodarowane	69,00
5.	Zbaków Dolny i Górny, Wiklina, Wodniki, Świniary, Wiewierz	4670	Załącze	Gazy ziemne	21.06.1993-21.06.2018	PGNiG S.A.	złożo zagospodarowane	2028,00
6.	Czarnoborsko	8349	Czarnoborsko	Kruszywa naturalne	08.09.2000-08.09.2020	Eksploatacja Kruszywa Naturalnego w Wiklinie	złożo eksploatowane okresowo	5,69
7.	Kąkolno	16707	Kąkolno	Kruszywa naturalne	-	-	złożo rozpoznane szczegółowo	1,99
8.	Czeladź Wielka	1424	Kowalowo	Kruszywa naturalne	-	-	złożo skreślone z bilansu zasobów	25,50
9.	Czeladź Wielka	14159	Kowalowo I	Kruszywa naturalne	27.07.2011-31.12.2030	Kruszgeo Wielkopolskie Kopalnie sp. z o.o.	złożo eksploatowane okresowo	23,61
10.	Drozdowice Wielkie	9795	Marysin	Kruszywa naturalne	-	-	eksploatacja złoża zaniechana	1,37
11.	Pobiel	14974	Pobiel	Kruszywa naturalne	-	-	złożo skreślone z bilansu zasobów	26,34
12.	Sułów Wielki	14891	-	Kruszywa naturalne	-	-	eksploatacja złoża zaniechana	1,99
13.	Sułów Wielki	14892	Sułów Wielki I	Kruszywa naturalne	-	-	eksploatacja złoża zaniechana	1,99
14.	Sułów Wielki	14936	Sułów Wielki II	Kruszywa naturalne	-	-	złożo rozpoznane szczegółowo	19,59
15.	Pobiel	12160	Zubrza	Kruszywa naturalne	08.12.2009-15.09.2029	Kopalnia Kruszywa Zubrza	złożo zagospodarowane	19,29
16.	Wodniki	2717	Załącze-Wodniki	Piaski Kwarcowe D/P Cegły Wap-Piaskowej	-	-	złożo rozpoznane szczegółowo	41,90
17.	Wrząca Śląska	3092	Górna Wrończa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	01.09.1997-31.12.2023	P.W. Cegielnia "Górna Wrończa"	eksploatacja złoża zaniechana	2,24
18.	Wrząca Śląska	11279	Górna Wrończa II	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	-	-	eksploatacja złoża zaniechana	1,21
19.	gmina Wąsosz	757	Rawicz-Chobienia	Węgle brunatne	-	-	złożo o zasobach prognostycznych	2400,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Państwowego Instytutu Geologicznego

Rys. 1. Lokalizacja złóż mineralnych w gminie Wąsosz

3. WARUNKI WODNE

Gmina Wąsosz leży w zlewni rzeki Barycz i jej dopływu rzeki Orli. Przez gminę przepływają także mniejsze ciek naturalne takie jak: Łacha, Mastówka, Czarny Bór i Grobelka. Rzeka Barycz stanowi prawostronny dopływ Odry, Rys.2. Jest rzeką typowo nizinną, meandrującą, wolno płynącą, z licznymi starorzeczami, otoczona podmokłymi łąkami i pastwiskami. Charakteryzuje się małymi spadkami terenu i na ogół dużą szerokością koryta. Takie uwarunkowania sprzyjają poważnemu zagrożeniu powodziowemu związanemu z nagłym topnieniem śniegu. Powodzie roztopowe występują najczęściej na przełomie stycznia i lutego. Ochronę przeciwpowodziową stanowi system urządzeń i obiektów hydrotechnicznych służących do kontrolowania przepływów w ciekach.

Wody powierzchniowe stojące stanowią należące do prywatnych osób zbiorniki wodne takie jak: stawy hodowlane i rekreacyjne oraz oczka wodne.

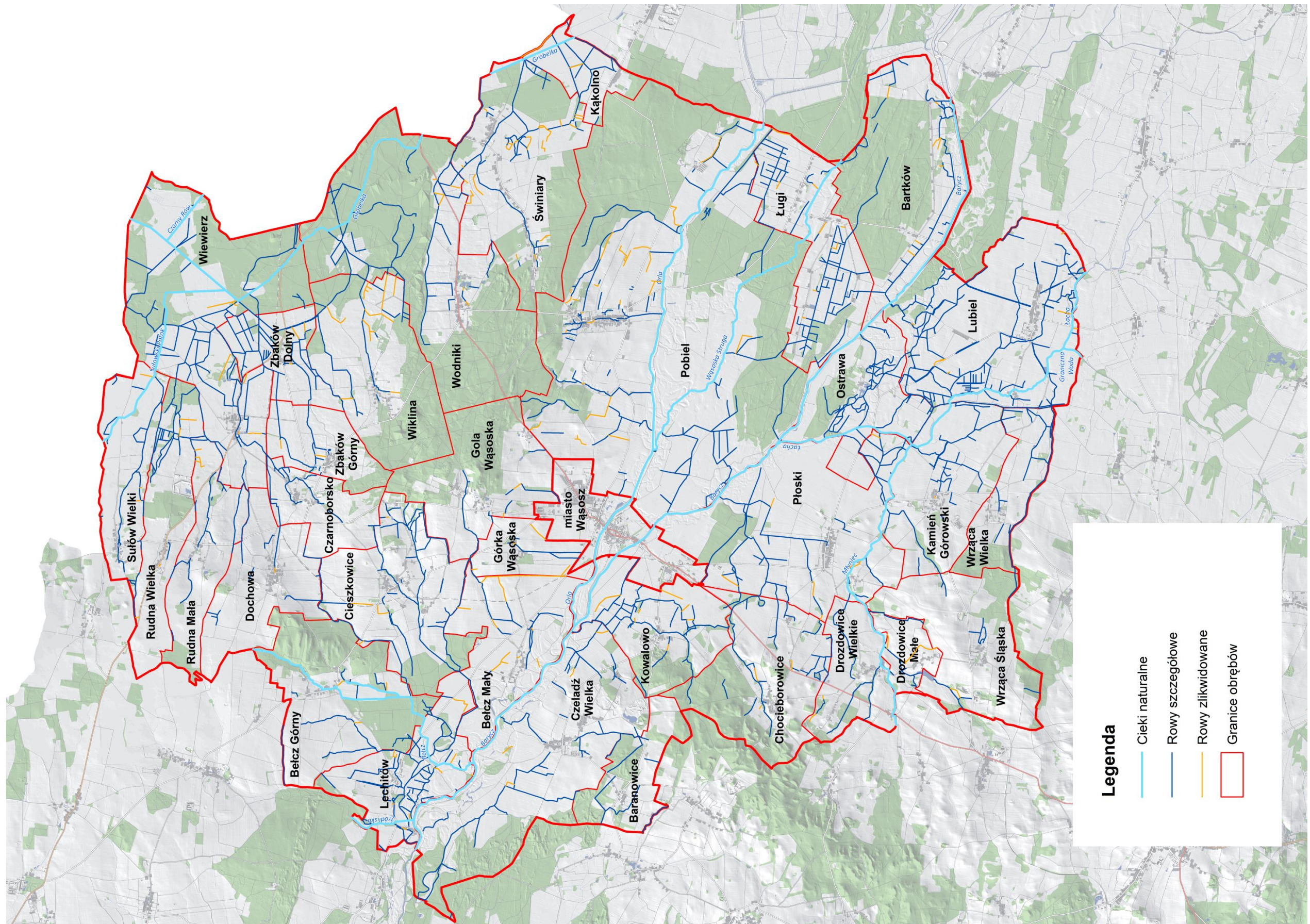
Monitoring jakości wód powierzchniowych na rzece Barycz i Orla prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Dla Baryczy pomiary diagnostyczne prowadzone były w 2004 r. w 6 punktach pomiarowo-kontrolnych. Badania wykazały, że rzeka prowadzi wody IV i V klasy poniżej rzeki Orli, natomiast powyżej jej ujścia do Baryczy osiąga III klasę czystości. Wpływ na to mają przede wszystkim zanieczyszczenia z jej dwóch prawobrzeżnych dopływów Orli i Polskiego Rowu, które prowadzą wody V klasy czystości.

Na terenie gminy ze względu na dużą różnorodność ukształtowania terenu i budowy geologicznej można wymienić trzy obszary zróżnicowanego występowania wody gruntowej:

- obszary dolinne, tereny terasy zalewowej i nadzalewowej niskiej: pierwszy poziom wód gruntowych występuje na głębokości 0,0 – 1,0 m p.pt.,
- obszary pozadolinne, tereny terasy środkowej i wysokiej: niektóre partie wzgórz morenowych: woda gruntowa występuje na wysokości 1,5 – 2,5 m p.pt., lokalnie na terenach wzgórz oraz na obszarach wydmowych do głębokości 3,0 m p.p.t,
- obszary pozadolinne, tereny wzgórz morenowych, wysoczyzny morenowej i niektórych partii terasy wysokiej, woda gruntowa o zwierciadle napiętym, występującym pod ciśnieniem hydrostatycznym utrzymuje się na głębokości 1,5 – 2,0 m p.p.t.

Główne zasoby wód piętra użytkowego występują w utworach czwartorzędu. Poziomy trzeciorzędowe występują na znacznej głębokości i wykorzystywane są rzadziej. W obrębie utworów czwartorzędowych występują dwa poziomy wodonośne:

- poziom gruntowy: występuje głównie w obrębie dolin rzecznych, pradolin. W rejonie miasta Wąsosz oraz południowo-zachodniej części gminy. Poziom gruntowy związany jest z Pradolina Barycko – Głogowską, jakość wody uzależniona jest od wód opadowych oraz jakości wód cieków.

Rys. 2. Sieć wód powierzchniowych

- poziom wgłębny: posiada korzystne parametry hydrogeologiczne i jakościowe, jest ujmowany do zaopatrzenia miast, wsi i przemysłu.

Na terenie gminy znajduje się także Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) Pradolina Barycz – Głogów nr 303, stanowiący obszar najwyższej i wysokiej ochrony (ONO, OWO). Struktura hydrogeologiczna tworząca ten zbiornik związana jest z wodonośnymi utworami czwartorzędowymi o średniej głębokości ok. 60 m p.p.t. Zbiornik ma charakter porowy, a jego zasoby dyspozycyjne szacuje się na około 199 tys. m³/dobę.

4. KLIMAT

Gmina Wąsosz należy do Regionu Południowowielkopolskiego. Przeważa tutaj pogoda umiarkowanie ciepła (132 dni w roku) i pogoda bardzo ciepła (88 dni). Znacząca jest częstość pogody przymrozkowej (78 dni) i mroźnej (30 dni). Średnia temperatura roczna wynosi 7,7°C a okres wegetacji trwa około 220 dni. Opady charakteryzują się znacznym wahaniami miesięcznych sum opadów w okresie od maja do września oraz występowaniem okresów suszy na początku okresu wegetacyjnego roślin. Suma rocznych opadów wynosi 500-550 mm. Przeważają wiatry zachodnie.

5. GLEBY

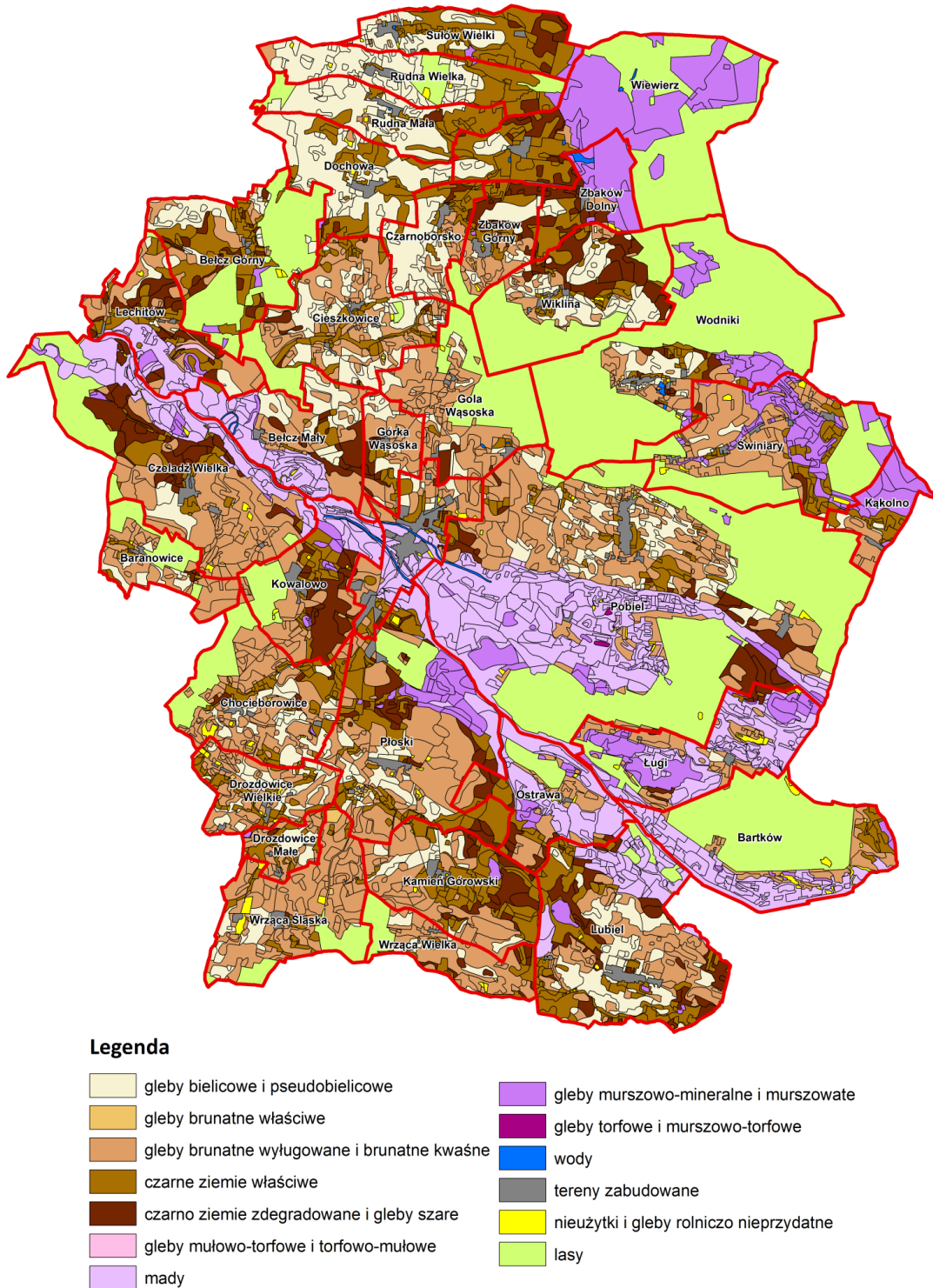
W gminie Wąsosz dominują gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne, które stanowią ok. 50,0% powierzchni użytków rolnych i występują w każdym z obrębów, Rys.3. Następne w kolejności pod względem zajmowanej powierzchni są gleby biellicowe i pseudobiellicowe, czarne ziemie właściwe oraz mady. Gleby te wytworzyły się w dolinach rzecznych, głównie wzdłuż rzek Barycz i Orla. Gleby murszowo-mineralne i murszowate oraz czarne ziemie zdegradowane i gleby szare zajmują łącznie ok. 10,0%. Pozostałe gleby, tj. brunatne właściwe, mułowo-torfowe i torfowo-mułowe oraz torfowe i murszowo-torfowe występują lokalnie i zajmują niewielki obszar powierzchni.

Gmina Wąsosz charakteryzuje się gruntami słabej jakości gleb. Wskaźnik bonitacji liczony wg punktacji IUNG w Puławach w 100-punktowej skali wynosi 46 pkt./ha dla gruntów ornych i 40 pkt./ha dla użytków zielonych. W poszczególnych obrębach, gdzie najniższa wartość wskaźnika dla gruntów ornych nie przekracza 30 pkt./ha występuje w Kąkolnie, Ostrawie i Świniarach. Najwyższa wartość wskaźnika występuje w obrębie Wiewierz (72 pkt./ha). Dla użytków zielonych najwyższa wartość wskaźnika występuje w Rudnie Małej (52 pkt./ha), a najniższa w Bartkowie i Kowalewie (32 pkt./ha), Tab.2. Wszystkie obręby z gminy Wąsosz należą do obszaru ONW nizinnej strefy nizinnej I.

Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych gminy Wąsosz przedstawia się następująco: największą powierzchnię zajmują grunty klasy V – 2687,53 ha (30,2%). Następne w kolejności są

grunty klasy IVb – 1595,72 ha (17,9%) i IIIb – 1570,28 ha (17,6%). Najmniejszą powierzchnię zajmują grunty klasy II – 59,04 ha (0,7%).

W gleboznawczej klasyfikacji użytków zielonych największy udział zajmują grunty klasy IV – 1856,36 ha (57,3%). Grunty klasy VI zajmują łączny obszar o powierzchni 862,77 ha (7,3%). Najmniejszą powierzchnię zajmują grunty klasy II zajmując łącznie obszar ok. 1 ha.

Rys. 3. Typy gleb

Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych i użytków zielonych

Tabela 2

Lp.	Nazwa obrębu	Jednostka	Grunty orne								Użytki zielone						Wskaźnik dla GO	Wskaźnik dla UZ	Wskaźnik dla GO i UZ
			razem	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	razem	II	III	IV	V	VI			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
1.	Baranowice	ha	133,65	-	-	-	29,46	5,36	68,25	30,58	13,64	-	-	5,46	6,81	1,37	34	33	34
		%	100,0	-	-	-	22,0	4,0	51,1	22,9	100,0	-	-	40,0	49,9	10,1			
2.	Bartków	ha	173,09	-	-	-	3,90	55,94	77,73	35,52	75,20	-	-	27,45	34,25	13,50	32	32	32
		%	100,0	-	-	-	2,3	32,3	44,9	20,5	100,0	-	-	36,5	45,5	18,0			
3.	Bełcz Górny	ha	226,24	-	66,25	42,29	54,00	21,76	36,12	5,82	49,99	-	-	31,45	4,90	13,64	60	35	56
		%	100,0	-	29,3	18,7	23,9	9,6	16,0	2,5	100,0	-	-	62,9	9,8	27,3			
4.	Bełcz Mały	ha	291,68	-	19,45	49,69	46,43	37,30	133,53	5,28	118,10	-	-	61,65	42,11	14,34	46	35	43
		%	100,0	-	6,7	17,0	15,9	12,8	45,8	1,8	100,0	-	-	52,2	35,7	12,1			
5.	Chocieborowice	ha	269,14	-	25,72	40,97	57,60	14,45	65,84	64,56	44,73	-	1,44	32,80	7,30	3,19	45	41	44
		%	100,0	-	9,6	15,2	21,4	5,4	24,4	24,0	100,0	-	3,2	73,3	16,3	7,2			
6.	Cieszkowice	ha	388,84	-	18,65	202,34	64,41	44,46	47,22	11,76	62,12	-	26,87	27,36	6,97	0,92	59	51	58
		%	100,0	-	4,8	52,0	16,6	11,4	12,2	3,0	100,0	-	43,3	44,0	11,2	1,5			
7.	Czarnoborsko	ha	178,77	-	5,16	69,62	20,97	26,40	33,32	23,30	29,41	-	0,61	22,04	6,76	-	50	42	49
		%	100,0	-	2,9	38,9	11,7	14,8	18,7	13,0	100,0	-	2,1	74,9	23,0	-			
8.	Czeladź Wielka	ha	550,83	-	58,69	46,97	67,44	100,75	175,87	101,11	167,49	-	3,46	78,79	77,86	7,38	42	36	41
		%	100,0	-	10,7	8,5	12,2	18,3	31,9	18,4	100,0	-	2,1	47,0	46,5	4,4			
9.	Dochowa	ha	336,90	20,92	63,81	158,99	46,02	23,34	21,70	2,12	31,94	0,29	16,03	12,46	2,26	0,90	67	53	66
		%	100,0	6,2	18,9	47,2	13,7	7,0	6,4	0,6	100,0	0,9	50,2	39,0	7,1	2,8			
10.	Drozdowice Małe	ha	70,15	-	-	14,14	16,49	10,51	24,94	4,07	33,05	-	9,81	18,12	2,51	2,61	46	47	46
		%	100,0	-	-	20,2	23,5	15,0	35,6	5,7	100,0	-	29,7	54,8	7,6	7,9			
11.	Drozdowice Wielkie	ha	187,44	-	1,94	12,17	48,38	52,28	57,35	15,32	33,93	-	2,45	20,95	6,16	4,37	42	39	42
		%	100,0	-	1,0	6,5	25,8	27,9	30,6	8,2	100,0	-	7,2	61,7	18,2	12,9			
12.	Goła Wąsoska	ha	224,94	0,98	14,56	27,83	45,10	40,94	53,54	41,99	23,52	-	-	9,51	10,80	3,21	44	33	43
		%	100,0	0,4	6,5	12,4	20,0	18,2	23,8	18,7	100,0	-	-	40,4	45,9	13,7			
13.	Górka Wąsoska	ha	152,02	14,09	15,30	29,99	23,37	13,55	52,20	3,52	7,67	-	0,54	5,99	1,14	-	54	44	53
		%	100,0	9,3	10,1	19,7	15,4	8,9	34,3	2,3	100,0	-	7,0	78,1	14,9	-			
14.	Kamień Górski	ha	312,74	4,41	16,14	61,88	51,94	39,15	124,89	14,33	108,23	-	13,55	77,57	15,02	2,09	47	45	46
		%	100,0	1,4	5,2	19,8	16,6	12,5	39,9	4,6	100,0	-	12,5	71,7	13,9	1,9			
15.	Kąkolno	ha	44,66	-	-	-	4,73	2,65	22,75	14,53	106,47	-	-	75,38	29,79	1,30	30	40	37
		%	100,0	-	-	-	10,6	5,9	50,9	32,6	100,0	-	-	70,8	28,0	1,2			
16.	Kowalowo	ha	241,17	-	1,69	12,80	14,61	45,68	98,66	67,73	71,83	-	-	21,45	44,00	6,38	33	32	33
		%	100,0	-	0,7	5,3	6,1	18,9	40,9	28,1	100,0	-	-	29,9	61,2	8,9			
17.	Lechitów	ha	224,92	-	18,70	3,26	34,60	49,04	105,84	13,48	102,17	-	8,56	77,35	13,10	3,16	41	44	42
		%	100,0	-	8,3	1,4	15,4	21,8	47,1	6,0	100,0	-	8,4	75,7	12,8	3,1			

Lp.	Nazwa obrębu	Jednostka	Grunty orne								Użytki zielone						Wskaźnik dla GO	Wskaźnik dla UZ	Wskaźnik dla GO i UZ
			razem	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	razem	II	III	IV	V	VI			
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
18.	Lubiel	ha	559,89	-	2,18	53,44	140,58	195,02	144,85	23,82	225,67	-	24,24	132,97	50,17	18,29	44	41	43
		%	100,0	-	0,4	9,5	25,1	34,8	25,9	4,3	100,0	-	10,7	58,9	22,2	8,2			
19.	Ługi	ha	294,44	-	-	-	14,79	106,26	124,39	49,00	140,21	-	-	59,68	63,46	17,07	34	34	34
		%	100,0	-	-	-	5,0	36,1	42,2	16,7	100,0	-	-	42,6	45,2	12,2			
20.	Ostrawa	ha	123,41	-	-	-	0,94	12,12	60,14	50,21	185,91	-	11,30	100,25	52,95	21,41	27	38	33
		%	100,0	-	-	-	0,8	9,8	48,7	40,7	100,0	-	6,1	53,9	28,5	11,5			
21.	Płoski	ha	472,34	0,91	31,87	66,08	85,41	112,79	164,96	10,32	317,32	-	49,14	160,68	57,77	49,73	47	40	44
		%	100,0	0,2	6,7	14,0	18,1	23,9	34,9	2,2	100,0	-	15,5	50,6	18,2	15,7			
22.	Pobiel	ha	1066,15	1,30	19,87	105,43	151,79	237,11	371,45	179,20	533,35	-	56,75	284,51	161,99	30,10	40	40	40
		%	100,0	0,1	1,9	10,0	14,2	22,2	34,8	16,8	100,0	-	10,6	53,4	30,4	5,6			
23.	Rudna Mała	ha	243,49	1,43	34,97	123,37	42,07	16,80	23,87	0,98	26,84	-	11,56	13,14	1,17	0,97	64	52	63
		%	100,0	0,6	14,4	50,7	17,3	6,9	9,8	0,3	100,0	-	43,0	49,0	4,4	3,6			
24.	Rudna Wielka	ha	231,06	-	18,60	94,77	36,20	36,49	42,42	2,58	41,61	-	6,72	28,20	6,69	-	57	45	55
		%	100,0	-	8,0	41,0	15,7	15,8	18,4	1,1	100,0	-	16,1	67,8	16,1	-			
25.	Sułów Wielki	ha	240,21	11,80	7,16	81,56	55,81	43,17	38,13	2,58	67,12	-	13,78	42,41	10,73	0,20	57	46	54
		%	100,0	4,9	3,0	34,0	23,1	18,0	15,9	1,1	100,0	-	20,5	63,2	16,0	0,3			
26.	Świniary	ha	288,49	-	-	-	2,68	10,94	132,97	141,90	148,83	-	5,53	73,37	54,84	15,09	25	36	29
		%	100,0	-	-	-	0,9	3,8	46,1	49,2	100,0	-	3,7	49,3	36,8	10,2			
27.	Wiewierz	ha	158,74	1,51	19,71	36,87	49,18	40,09	10,96	0,42	227,35	0,56	11,00	188,17	26,84	0,78	72	44	55
		%	100,0	1,0	12,4	23,2	31,0	25,3	6,8	0,3	100,0	0,2	4,8	82,8	11,8	0,4			
28.	Wiklina	ha	279,65	-	6,37	84,94	74,34	48,33	53,01	12,66	32,94	-	3,87	23,02	5,12	0,93	52	44	51
		%	100,0	-	2,3	30,4	26,6	17,3	19,0	4,4	100,0	-	11,7	69,9	15,5	2,9			
29.	Wodniki	ha	172,21	-	-	-	12,12	29,04	93,95	37,10	50,74	-	-	25,89	23,67	1,18	31	36	32
		%	100,0	-	-	-	7,0	16,9	54,6	21,5	100,0	-	-	51,0	46,6	2,4			
30.	Wrząca Śląska	ha	340,13	-	84,41	68,86	45,39	43,46	68,97	29,04	44,26	-	4,58	33,30	6,01	0,37	55	45	54
		%	100,0	-	24,8	20,2	13,3	12,8	20,3	8,6	100,0	-	10,3	75,2	13,6	0,9			
31.	Wrząca Wielka	ha	153,24	-	-	1,73	4,18	43,56	75,06	28,71	28,53	-	-	21,21	6,85	0,47	32	40	34
		%	100,0	-	-	1,1	2,7	28,4	49,0	18,8	100,0	-	-	74,3	24,0	1,7			
32.	Zbaków Dolny	ha	110,68	0,95	4,20	28,23	13,36	22,35	38,02	3,57	80,99	-	-	58,19	20,75	2,05	48	40	45
		%	100,0	0,9	3,8	25,5	12,1	20,2	34,4	3,1	100,0	-	-	71,8	25,6	2,5			
33.	Zbaków Górny	ha	171,84	0,74	22,06	52,06	29,67	14,63	44,63	8,05	8,62	-	0,87	5,59	2,02	0,14	54	43	54
		%	100,0	0,4	12,8	30,3	17,3	8,5	26,0	4,7	100,0	-	10,2	64,8	23,4	1,6			
Gmina ogółem		ha	8913,15	59,04	577,46	1570,28	1387,96	1595,72	2687,53	1035,16	3239,78	0,85	282,66	1856,36	862,77	237,14	46	40	44
		%	100,0	0,7	6,5	17,6	15,6	17,9	30,2	11,5	100,0	0,1	8,7	57,3	26,6	7,3			

Źródło: dane ewidencji gruntów i budynków (stan na marzec 2017 r.), punktacja dla poszczególnych klas gleb, przyjęta w celu określenia wskaźników bonitacji z Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach

6. OBSZARY LEŚNE I ZADRZEWIONE

Lasy gminy Wąsosz położone są w zasięgu Dzielnicy Wrocławskiej (V.2), Krainy Śląskiej (V), a bardzo mały obszar w północno-wschodniej części gminy – Dzielnicy Kotliny Żmigrodzko-Grabowskiej (III.9), Krainy Wielkopolsko-Pomorskiej (III).

Stopień lesistości

Tabela 3

Lp.	Nazwa obrębu	Obręb	Grunty zalesione i zadrzewione			
			lasy i grunty leśne	grunty zadrzewione zakrzewione	razem	stopień lesistości
			ha	ha	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Baranowice	255,83	92,25	0,73	92,98	36,3
2.	Bartków	734,94	425,66	1,43	427,09	58,1
3.	Bełcz Górny	603,50	301,35	0,76	302,11	50,1
4.	Bełcz Mały	459,89	1,83	3,52	5,35	1,2
5.	Chocieborowice	572,59	214,75	3,80	218,55	38,2
6.	Cieszkowice	620,61	106,92	1,46	108,38	17,5
7.	Czarnoborsko	243,51	9,23	0,77	10,00	4,1
8.	Czeladź Wielka	1002,09	189,33	6,73	196,06	19,6
9.	Dochowa	414,20	8,40	0,37	8,77	2,1
10.	Drozdowice Małe	116,31	1,62	0,39	2,01	1,7
11.	Drozdowice Wielke	269,82	14,86	2,46	17,32	6,4
12.	Gola Wąsoska	513,33	226,10	4,15	230,25	44,9
13.	Górka Wąsoska	183,29	0,37	3,72	4,09	2,2
14.	Kamień Górowski	500,29	24,61	7,96	32,57	6,5
15.	Kąkolno	172,98	12,32	0,24	12,56	7,3
16.	Kowalowo	440,66	77,25	1,41	78,66	17,9
17.	Lechitów	402,90	23,82	6,77	30,59	7,6
18.	Lubiel	907,02	38,99	0,90	39,89	4,4
19.	Ługi	530,54	48,97	1,38	50,35	9,5
20.	Ostrawa	422,72	47,01	5,90	52,91	12,5
21.	Płoski	954,30	78,52	0,98	79,50	8,3
22.	Pobiel	2960,82	1133,83	4,94	1138,77	38,5
23.	Rudna Mała	334,65	34,68	4,28	38,96	11,6
24.	Rudna Wielka	385,30	72,04	1,08	73,12	19,0
25.	Sułów Wielki	344,70	10,43	1,09	11,52	3,3
26.	Świniary	791,04	301,13	0,67	301,80	38,2
27.	Wiewierz	1058,16	453,58	0,17	453,75	42,9
28.	Wiklina	626,98	274,10	9,20	283,30	45,2
29.	Wodniki	1208,62	894,21	1,22	895,43	74,1
30.	Wrząca Śląska	526,51	93,79	5,46	99,25	18,9
31.	Wrząca Wielka	256,05	48,03	2,48	50,51	19,7
32.	Zbaków Dolny	236,41	6,99	0,03	7,02	3,0
33.	Zbaków Górny	237,72	31,41	-	31,41	13,2
Gmina ogółem		19288,28	5298,38	86,45	5384,83	27,9

Źródło: dane ewidencji gruntów i budynków (stan na marzec 2017 r.)

Kompleksy leśne w gminie Wąsosz są bardzo atrakcyjne turystycznie, o zróżnicowanych typach siedliskowych, często ze starym drzewostanem. Lasy we wschodniej części gminy, w obniżeniu Masłówki oraz we zachodniej części opalone zostały przez sosnę. W lasach północnej i południowej części gminy dominują dęby, brzozy, olchy, jesiony i akacje. W międzyrzeczu Baryczy i Orli przeważają drzewa liściaste: dęby, buki i brzozy a małeje udział sosny.

W gminie Wąsosz lasy są administrowane przez Nadleśnictwo Góra Śląska. Stopień lesistości gminy wynosi prawie 28,0%, Tab.3. Łącznie lasy i grunty leśne zajmują w gminie obszar 5384,83 ha. Najmniej gruntów zalesionych i zadrzewionych występuje w obrębach Bełcz Mały, Czarnoborsko, Dochowa, Drozdowice Małe, Górka Wąsoska, Lubiel oraz Sułów Wielki, gdzie stopień lesistości w tych obrębach nie przekracza 5,0%. Natomiast najwięcej gruntów zalesionych i zadrzewionych występuje w obrębach Wodniki – 74,1%, Bartków – 58,1% i Bełcz Górny i 50,1%.

7. FORMY OCHRONY PRZYRODY, ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE, ZABYTKI

Na terenie gminy występują obszary i obiekty chronione prawnie, do których należą:

1. **Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Dolina Dolnej Baryczy”** – zachodnia część gminy Wąsosz położona jest w granicach projektowanego Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Dolina Dolnej Baryczy”. Ostoja obejmuje fragment doliny dolnej Baryczy wraz z jej dopływami Dzikkiem (na południe od miasta Góra) i Rowem Śląskim (na północ od Góry). Występują tu lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe.
2. **Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Baryczy”** – został ustanowiony w 1992 r. na mocy Rozporządzenia nr 82/92 Wojewody Leszczyńskiego z dnia 1 sierpnia 1992 r. Stanowi element Regionalnego Systemu Obszarów Chronionych i korytarzy ekologicznych województwa dolnośląskiego w tym element korytarza Doliny Baryczy. Został powołany ze względu na zróżnicowaną rzeźbę terenu o dużych walorach widokowych z licznymi terenami podmokłymi i zabagnionymi, łąkami zalewowymi, wartościowymi lasami, z którymi związane są rzadkie i cenne gatunki roślin i zwierząt. Chroni fragmenty doliny Baryczy i Odry oraz ich dopływów. Jest to obszar torfowo-bagienny, w znacznej części zalesiony. Rozlewiska rzek, liczne tereny podmokłe oraz rozległe łąki i zadrzewienia stwarzają dogodne warunki dla bytowania i gniazdowania licznych gatunków ptaków, w tym chronionych.
3. **Użytek ekologiczny „Wiewierz”** – kompleks łąk o powierzchni 160 ha w rejonie obrębu Wiewierz. Obejmuje obszar podmokłych łąk, z kępami niewielkich zadrzewień, leżący w zlewni Orli. Teren poprzecinany jest siecią kanałów prowadzących wody do Masłówki. Większość obszaru poddawana jest okresowym wylewom kanałów, a powstające wówczas rozlewiska są zasiedlane przez cenną awifaunę łęgową i przelotną.

4. **Użytek ekologiczny „Wiklina”** – kompleks o powierzchni 35,64 ha, położony 2 km od wsi Wiklina. Obszar znajduje się w obrębie leśnym Załęcze w Leśnictwie Załęcze. Obejmuje obszar podmokłych i bagiennych łąk, turzowisk, wikliniska oraz niewielkich zadrzewień. Teren użytku poprzecinany jest siecią rowów, które prowadzą wody do cieku Grobelka.
5. **Korytarz ekologiczny** – związany z doliną Baryczy.
6. **Okolo 40 pomników przyrody ożywionej** – większość z nich znajduje się w parkach podworskich, a pojedyncze drzewa przy cmentarzach, drogach i na posesjach:
 - a) w Wiklinie - 26 drzew w parku podworskim: 4 buki pospolite, 12 dębów szypułkowych, sosna wejmutka, wiąz szypułkowy, lipa drobnolistna, 4 jesiony wyniosłe, 2 graby pospolite, żywotnik zachodni;
 - b) w Czeladzi Wielkiej – 8 drzew w parku podworskim: 3 dęby szypułkowe, platan klonolistny, lipa drobnolistna, 2 buki pospolite, klon pospolity;
 - c) w Lechitowie - 1 drzewo: platan klonolistny;
 - d) w Wodnikach - 2 drzewa w parku podworskim: jesion wyniosły i dąb szypułkowy;
 - e) w Wąsoszu – 2 drzewa: dąb szypułkowy i topola biała.

Gmina Wąsosz położona jest w bezpośrednim sąsiedztwie Specjalnego Obszaru Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Ostoja nad Baryczą”, który znajduje się na południowy wschód od granicy gminy. Obszar obejmuje rozległe bagniste obniżenie doliny Baryczy.

Na terenie gminy występują cenne przyrodniczo obszary łąkowe stanowiące obszary występowania licznych gatunków roślin chronionych częściowo lub całkowicie, a także stanowiska zwierząt objętych ochroną prawną.

Występują też trwałe użytki zielone wyznaczone na podstawie Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 8 marca 2016 r. w sprawie wyznaczenia trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym. Występują w trzech obrębach i zajmują działki nr: 128 w Bartkowie, 752/1 w Czeladzi Wielkiej i 468/3 w Lechitowie.

W poszczególnych obrębach występują parki podworskie oraz aleje zabytkowe i są to:

- park podworski w Cieszkowicach, Czeladzi Wielkiej, Lechitowie, Wiklinie i w Wrzącej Wielkiej;
- aleja dwurzędowa robiniowa w wieku 120 lat, fragmentami jednorzędowa, w Bełczu Małym wzdłuż drogi prowadzącej z folwarku do głównej drogi z Wąsosza;
- aleja dwurzędowa prowadząca od Czeladzi Wielkiej do Baranowic, składająca się z 130 letnich robinii i miejscami topoli.

Gmina nie jest położona na terenie sieci korytarzy ekologicznych ECONET PL., ale przebiega przez nią korytarz ekologiczny o znaczeniu międzynarodowym, który jest usytuowany wzdłuż rzeki Barycz. Łączy on obszary węzłowe o znaczeniu międzynarodowym tj. *18M Obszar Milicki i 17M Obszar Doliny Środkowej Odry z 1M Obszarem Ujścia Odry i 4M Obszarem Dolnej Warty.*

W obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego gminy Wąsosz z 28 stycznia 2014 r. wskazano, aby rozszerzyć Park Krajobrazowy „Doliny Baryczy”. Obecnie część granicy parku biegnie wschodnią granicą obrębu Lubiel, Bartków, Ługi i Pobel. Ale cały park krajobrazowy zlokalizowany jest poza terenem gminy. Natomiast rozszerzenie planowane jest w kierunku zachodnim i obejmowałoby część terenu gminy Wąsosz, głównie przybrzeżne obszary rzeki Barycz i jej dopływy Łachy i Orli, Rys.4. Projektowany obszar obejmuje część krain geograficznych: Obniżenie Ścinawskie, Pradolina Głogowska, Wzgórza Trzebnickie i rozciąga się od granicy z gminą Żmigród na wschodzie do ujścia Baryczy do Odry na zachodzie. Rozszerzenie granic parku krajobrazowego ma na celu:

- zwiększenie ochrony ginących lub osobliwych form przyrody oraz stabilizację stosunków ekologicznych,
- stworzenie warunków do produkcji ekologicznej żywności,
- zachowanie zabytkowych układów urbanistycznych i ruralistycznych oraz tradycyjnego krajobrazu wiejskiego, rozwijanie regionalizmu kulturowego,
- ochronę wysokich walorów estetycznych krajobrazu i edukację ekologiczną, kulturową.

Powiększenie obszaru Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” ujęte jest również w obowiązującym Planie zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego wskazano też potrzebę wzmożenia ochrony występujących ciągów ekologicznych. Obejmują one ciek wodny, tereny podmokłe i roślinność wodno – łęgowa, leśną, a także krzewy i zadrzewienia znajdujące się wzdłuż cieków i zbiorników wodnych.

W Studium gminy z 2014 r. planuje się objęcie ochroną dodatkowe drzewa, w formie pomników przyrody, których najcenniejsze okazy zlokalizowane są w następujących wsiach:

- 2 jesiony wyniosłe o obwodzie pierśnicy 372 i 351 cm, dąb szypułkowy o obwodzie pierśnicy 308 cm i grab pospolity o obwodzie pierśnicy 308 cm w parku dworskim w Cieszkowicach,
- buk pospolity, dąb szypułkowy, 2 lipy drobnolistne o obwodach od 204 do 310 cm w parku pałacowym w Górcie Wąsoskiej,
- 3 dęby szypułkowe o obwodzie pierśnicy 300, 320 i 340 cm, jesion wyniosły o obwodzie 250 cm, klon pospolity o obwodzie 250 cm w parku dworskim w Lechitowie,
- 2 platany o obwodzie pierśnicy 250 i 330 cm i wieku ok. 130 lat rosnące w północno-zachodniej części parku dworskiego w obrębie Wrząca Wielka.

Na podstawie opracowania Wojewódzkiego Biura Planowania Przestrzennego w Lesznie „Dolina Baryczy Studium przyrodniczo-krajobrazowe”, proponuje się objąć ochroną w formie rezerwatów przyrody lub użytków ekologicznych następujące tereny występowania roślin chronionych:

- teren wzdłuż drogi Wińsko – Wąsosz, na południu gminy, pomiędzy Drozdowicami Wielkimi a Chocieborowicami (występuje tu pierwiosnek lekarski),
- łąki pomiędzy Wrzącą Wielką a Wrzącą Śląską,
- łąki w okolicach miejscowości Ługi (występuje tu wawrzynek wilczełyko, a w lasach konwalia majowa),
- w Goli Wąsoskiej łąki są miejscem występowania śniadka baldaszkowatego,
- łąki na północ od Bełcz Górnego, przy granicy z gminą Góra, są siedliskiem śniadka baldaszkowatego.

Brak dokładnej dokumentacji uniemożliwia lokalizację planowanych rezerwatów lub użytków ekologicznych na terenie gminy. Polityka środowiskowa Gminy Wąsosz ukierunkowana jest na:

- doskonalenie i racjonalizowanie systemu gospodarki odpadami,
- wprowadzenie racjonalnego i nowoczesnego rozwiązania zapewniającego sprawną gospodarkę wodno-ściekową,
- ochronę zasobów przyrodniczych i zachowanie walorów krajobrazowych,
- rozwijanie współpracy z gminami sąsiednimi na rzecz wspólnej ochrony środowiska,
- wprowadzenie działań zmierzających do pogłębienia świadomości ekologicznej mieszkańców.

Szereg działań związanych z inwestycjami w dziedzinie ochrony środowiska zapisano w wieloletnim planie inwestycyjnym gminy i jest to m.in. budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji, rekultywacja składowiska odpadów komunalnych w miejscowości Wrząca Śląska, dotacje do przydomowych oczyszczalni ścieków, budowa ścieżki pieszo-rowerowej w Wąsoszu.

Z uwagi na uwarunkowania kulturowe oraz położenie, na obszarze gminy znajduje się wiele cennych zabytków oraz obiektów o wartości kulturowej i sakralnej, Tab.4. Do najważniejszych zabytków w gminie należą:

- kościół p.w. św. Stanisława biskupa w Czeladzi Wielkiej,
- kościół p.w. św. Piotra i Pawła w Sułowie Wielkim,
- kościół p.w. Królowej Świata w Sądowelu (obręb Lechitów),
- kościół p.w. Wniebowzięcia NMP w Ługach

Zabytkowe dwory i pałace oraz zespoły folwarczne i parki podworskie znajdują się w: Górcie Wąsoskiej, Lechitowie, Cieszkowicach, Chocieborowicach, Kowalewie, Wrzącej Wielkiej, Wrzącej Śląskiej, Wiklinie. Zabytkowe kościoły znajdują się w Sułowie Wielkim, Czeladzi Wielkiej, Ługach oraz w miejscowości Sądowel (obręb Lechitów). Są to obiekty zabytkowe podnoszące atrakcyjność kulturową i turystyczną gminy, jednak większość z nich znajduje się w złym stanie technicznym. Wymagają głównie wielu prac renowacyjnych, porządkowych oraz zabezpieczających przed dalszą

dewastacją. Część z nich nie jest obecnie użytkowana, przez co przyspiesza się ich proces niszczenia.

Na obszarach wiejskich wyznaczono też strefy ochrony konserwatorskiej w obrębach:

- **„A” ścisłej ochrony konserwatorskiej** w miejscowości: Bełcz Mały, Chocieborowice, Czeladź Wielka, Kamień Górski, Kowalowo, Ługi, Rudna Mała, Lechitów (Sądowel), Sułów Wielki, Wiklina, Wrząca Śląska;
- **„B” ochrony konserwatorskiej** w miejscowości: Bełcz Górny, Bełcz Mały, Chocieborowice, Cieszkowice, Czarnoborsko, Czeladź Wielka, Dochowa, Drozdowice Małe, Drozdowice Wielkie, Kamień Górski, Kowalowo, Lechitów, Lubiel, Ługi, Płoski, Pobiel, Rudna Mała, Rudna Wielka, Sułów Wielki, Świniary, Wiewierz, Wiklina, Wrząca Śląska, Wrząca Wielka, Zbaków Górny, Zubrza;
- **„K” ochrony krajobrazu kulturowego** w miejscowości: Baranowice, Bartków, Bełcz Mały, Kąkolno, Kolonia Lubiel, Lechitów, Ługi Kolonia, Sądowel, Świniary, Unistawice, Wiklina, Wodniki;
- **„E” ochrony ekspozycji** widok na panoramę krajobrazową - kościół w Sądowlu, Lechitów oraz folwark i zabudowę w Czeladzi Wielkiej od strony cmentarza poewangelickiego;
- **„W” ścisłej ochrony archeologicznej** w miejscowości: Bełcz Mały, Lubiel, Ostrawa, Lechitów, Gola Wąsoska;
- **„OW” obserwacji archeologicznej** dla wszystkich wsi w granicach siedliska;
- **strefy ochrony zabytkowych układów zieleni** – parki, cmentarze, tereny pocmentarne.

Fot. 1. Zabytkowy kościół – obręb Lechitów

Fot. 2. Zabytkowy kościół – obręb Sułów Wielki

Strefą ochrony zabytkowych układów zieleni kształtowanej objęto: założenia parkowe w Cieszkowicach, Czeladzi Wielkiej, Chocieborowicach, Kamieniu Górskim, Kowalewie, Lubielu, Rudnej Małej, Wiklinie, Wrzącej Śląskiej i Wrzącej Wielkiej, Górcie Wąsoskiej, Lechitowie, Rudnej Wielkiej. Na terenie gminy zlokalizowano 622 stanowiska archeologiczne, z tego 29 znajdują się na terenach wiejskich i zostały wpisane do rejestru zabytków archeologicznych.

Fot. 3. Zabytkowy pałac - obręb Wiklina

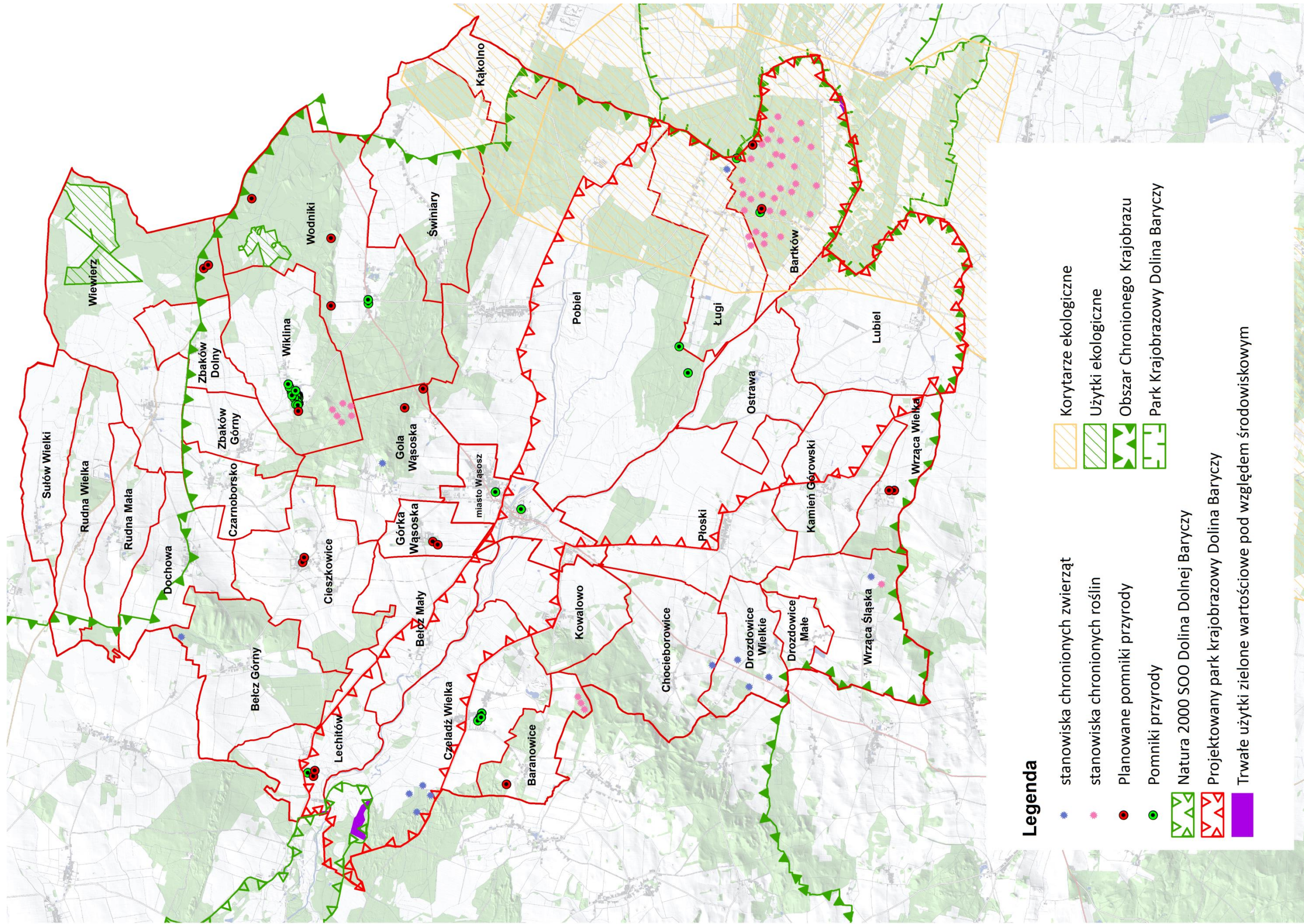
Fot. 4. Zabytkowy pałac - obręb Wrząca Śląska

Obiekty wpisane do rejestru zabytków i o cechach zabytkowych

Tabela 4

Lp.	Nazwa obrębu	Zabytek, park	Wpis do rejestru zabytków
1.	2.	3.	4.
1.	Bełcz Mały	Dawny spichlerz, ob. paszarnia i zlewnia mleka	1428 z dnia 28.06.93
2.	Chocieborowice	dwór	1459 z dnia 22.09.93
		oficyna dworska	1459 z dnia 22.09.93
		park podworski (relikt)	1459 z dnia 22.09.93
3.	Czeladź Wielka	kościół fil. Św. Stanisława, d. kaplica pomocnicza	810 z dnia 7.12.60
		spichlerz, ob. magazyn i garaże	1429 z dnia 28.06.93
4.	Górka Wąsoska	Zespół pałacowo-folwarczny	1171 z dnia 8.08.90
		pałac, oficyna pałacowa	1171 z dnia 8.08.90
		Park krajobrazowy	1171 z dnia 8.08.90
		Zabudowania folwarczne	1171 z dnia 8.08.90
5.	Kamień Górski	Spichlerz	1426 z dnia 28.06.93
6.	Kowalowo	Spichlerz, ob. spichlerz i paszarania	1425 z dnia 25.06.93
7.	Ługi	Kościół fil. Wniebowzięcia NMP	2052 z dnia 02.06.72
		D. plebania, ob. szkoła	2053 z dnia 02.06.72
8.	Pobiel	D. młyn wodny	1170 z dnia 08.08.90
9.	Rudna Mała	Pałac	2054 z dnia 02.06.72
10.	Sądowel	Kościół fil. MB Królowej Świata	2056 z dnia 02.06.72
11.	Sułów Wielki	Kościół par. św. Piotra i Pawła	898 z dnia 30.06.61
12.	Wiklina	Pałac	1956 z dnia 25.03.69
		Park pałacowy	1343 z dnia 15.12.92
13.	Wrząca Śląska	Dwór	A/3745/1458 z dnia 21.09.93
		Park krajobrazowy	A/3745/1458 z dnia 21.09.94
		Spichlerz, garaż i wieża ciśnień	1427 z dnia 28.06.93

Źródło: wykaz zabytków – Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków we Wrocławiu (stan na maj 2017 r.)

8. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW ORAZ STRUKTURA GRUNTÓW ORNYCH I UŻYTKÓW ZIELONYCH

W strukturze użytkowania ziemi dominują użytki rolne, które zajmują powierzchnię 12698,84 ha (65,8%) w porównaniu do innych użytków. Następne w kolejności są grunty leśne 27,9% - 5384,83 ha. Pozostałe grunty w gminie to:

- grunty zabudowane i zurbanizowane 636,84 ha (3,3%),
- nieużytki 187,42 ha (1,0%) i użytki ekologiczne 194,05 ha (1,0%),
- grunty pod wodami 112,81 ha (0,6%) i tereny różne 73,49 ha (0,4%).

Wśród 12698,84 ha użytków rolnych największą powierzchnię stanowią grunty orne, które zajmują łącznie obszar o powierzchni 8913,19 ha (70,2% wszystkich użytków rolnych). Użytki zielone, tj. łąki i pastwiska zajmują łącznie 3239,80 ha, co stanowi 25,6% wszystkich użytków rolnych. Pozostałe grunty wchodzące w skład użytków rolnych to grunty rolne zabudowane, które zajmują powierzchnię 311,21 ha (2,5% wszystkich użytków rolnych), grunty pod rowami 166,58 ha (1,3% użytków rolnych). Najmniejszy udział posiadają sady, grunty pod stawami oraz grunty zadrzewione i zakrzewione, które łącznie zajmują obszar 68,06 ha (0,4% wszystkich użytków rolnych).

Inwentaryzacja terenowa wykazała znaczne zmiany w użytkowaniu gruntów lub brak ich użytkowania w stosunku do stanu ewidencyjnego. Dotyczy to:

- zaorania użytków zielonych na powierzchni 815,06 ha,
- zadarnienia gruntów ornych na powierzchni 336,85 ha,
- zabudowania użytków rolnych na powierzchni 13,46 ha,
- zamiany użytków rolnych na zbiorniki i oczka wodne na powierzchni 7,48 ha,
- zajęcia gruntów ornych i użytków zielonych na rzecz kopalni i żwirowni na powierzchni 37,45 ha,
- zajęcia gruntów ornych i użytków zielonych przez naturalną sukcesję leśną i kilkuletni samosiew na powierzchni 260,19 ha,
- odłogowania gruntów rolnych na powierzchni 152,56 ha.

Jeżeli są to trwałe zmiany i prawidłowo wprowadzane to grunty te wymagają aktualizacji w ewidencji gruntów i budynków pod kątem nowego użytku i klasy bonitacyjnej. Natomiast grunty rolne odłogowane w większości wymagają przywrócenia do produkcji rolnej.

9. ORGANIZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

9.1. Struktura władania gruntami

W strukturze władania gruntów największy areal zajmują grunty należące do właścicieli gospodarstw rolnych – 7280,03 ha, co stanowi 40,6% powierzchni gminy, Tab. 5. Grunty należące do

Państwowego Gospodarstwa Leśnego zajmują obszar 5348,27 ha – 27,7% powierzchni gminy. Grunty będące we władaniu KOWR (Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa) zajmują powierzchnię 2508,02 ha – 13,0%, a grunty należące do Gminy Wąsosz 652,70 ha – 3,3%. Grunty właścicieli nieruchomości do 1 ha zajmują łącznie obszar o powierzchni 307,60 ha – 1,8%. Pozostałe podmioty: Powiat Górowski, DSDiK, GDDKiA, DZMiUW, PKP oraz prywatne spółki posiadają łącznie 2643,23 ha, co stanowi 13,6% ogólnej powierzchni gminy.

W poszczególnych wsiach sytuacja jest zróżnicowana, ponieważ PGL najwięcej gruntów posiada w obrębach Wodniki, Wiewierz, Bartków, Bełcz Górny, rzędu 300 - 1000 ha, a w obrębach Bełcz Mały, Dochowa, Drozdowice Małe, Górka Wąsoska i Kamień Górowski PGL nie posiada żadnych gruntów.

Czarnoborsko, Dochowa, Drozdowice Małe, Kąkolno, Ługi i Zbaków Górny są to obręby, gdzie grunty należące do gospodarstw rolnych zajmują największą powierzchnię, powyżej 80,0% tych wsi.

We władaniu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa jest 2508,02 ha. Pola tego podmiotu położone są w każdym obrębie, w tym najwięcej w południowej części gminy, w sąsiadujących ze sobą obrębach: Lubiel 256,69 ha, Płoski 262,15 ha, Ostrawa 277,56 ha i Pobiel 427,14 ha. Większość tych gruntów została wydzierżawiona 1936,17 ha (77,2%) przez 126 podmiotów. Najwięcej wydzierżawiono gruntów w obrębie:

- a) Chocieborowice, Gola Wąsoska, Kowalowo, Płoski i Wiewierz, powyżej 100,00 ha;
- b) Lubiel i Ostrawa powyżej 200,00 ha;
- c) Pobiel 385,62 ha.

Natomiast najwięcej dzierżawców jest w miejscowości Pobiel 20 i Lubiel 10.

Gmina Wąsosz najwięcej gruntów posiada w obrębach Czeladź Wielka (77,02 ha), Pobiel (52,76 ha) i Lubiel (40,53 ha), a najmniej w obrębach: Zbaków Górny (8,57 ha), Górka Wąsoska (8,37 ha), Zbaków Dolny (7,14 ha), Baranowice (6,07 ha) i Kąkolno (2,60 ha).

Duża ilość gruntów należących do pozostałych właścicieli jest w obrębach: Bełcz Mały (45,7%), Górka Wąsoska (39,8%), Kamień Górowski (44,1%). Rudna Mała (41,2%), Sułów Wielki (55,8%) spowodowana jest właścicielami dużych spółek handlowych prowadzących działalność rolniczą (Eko Duda Sp. z o.o., Gospodarstwo Rolne Zbożopakt SP. z o.o., Nad Baryczą Sp. z o.o., Wizental Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Produkcyjno-handlowe Karo Sp. z o.o., Gospodarstwo Rolno-handlowe Czechnów Sp. z o.o.).

Najwięcej nieruchomości do 1,00 ha znajduje się w obrębie Płoski 21,95 ha i Świniary 24,74 ha. W Drozdowicach Wielkich stanowią 4,7%, a w pozostałych obrębach od 0,1% do 3,3% powierzchni tych wsi.

Struktura władania gruntami

Tabela 5

Lp.	Nazwa obrębu	Grunty będące własnością lub we władaniu															
		Powierzchnia obrębu		SP KOWR		PGL - Nadleśnictwo Góra		Gminy Wąsosz		Powiatu górskiego		Pozostałych właścicieli - DSDiK, GDDKiA, DZMiUW, PKP, Spółek		Gospodarstw rolnych		Osób posiadających nieruchomości do 1ha	
		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.
1.	Baranowice	255,83	100,0	5,80	2,2	79,73	31,1	6,07	2,4	4,80	1,9	73,87	28,9	77,94	30,4	7,62	3,0
2.	Bartków	734,94	100,0	20,07	2,7	420,17	57,2	12,55	1,7	4,96	0,7	10,98	1,5	265,62	36,1	0,59	0,1
3.	Bełcz Górny	603,50	100,0	11,95	2,0	300,36	49,7	13,42	2,2	6,04	1,0	31,28	5,2	235,09	39,0	5,36	0,9
4.	Bełcz Mały	459,89	100,0	44,21	9,6	-	-	12,67	2,8	4,53	1,0	210,45	45,7	185,62	40,4	2,41	0,5
5.	Chocieborowice	572,59	100,0	108,34	18,9	187,79	32,8	21,93	3,8	0,47	0,1	51,85	9,1	189,05	33,0	13,16	2,3
6.	Cieszkowice	620,61	100,0	2,70	0,4	75,17	12,1	29,99	4,8	10,54	1,7	49,34	8,0	433,69	69,9	19,18	3,1
7.	Czarnoborsko	243,51	100,0	5,85	2,4	1,10	0,5	12,63	5,2	4,34	1,8	13,20	5,4	198,71	81,6	7,68	3,1
8.	Czeladź Wielka	1002,09	100,0	104,27	10,4	183,56	18,3	77,02	7,7	13,02	1,3	312,38	31,2	293,43	29,3	18,41	1,8
9.	Dochowa	414,20	100,0	27,20	6,6	-	-	19,77	4,8	2,13	0,5	21,96	5,3	335,22	80,9	7,92	1,9
10.	Drozdowice Małe	116,31	100,0	0,38	0,3	-	-	10,27	8,8	-	-	0,80	0,7	104,17	89,6	0,69	0,6
11.	Drozdowice Wielkie	269,82	100,0	25,33	9,4	2,13	0,8	15,09	5,6	1,72	0,6	6,11	2,3	206,67	76,6	12,77	4,7
12.	Goła Wąsoska	513,33	100,0	119,85	23,3	212,42	41,4	11,92	2,3	4,95	1,0	41,75	8,1	106,93	20,8	15,51	3,1
13.	Górka Wąsoska	183,29	100,0	24,24	13,2	-	-	8,37	4,6	2,46	1,3	72,87	39,8	71,76	39,2	3,59	1,9
14.	Kamień Górski	500,29	100,0	109,66	21,9	-	-	19,81	4,0	5,63	1,1	220,75	44,1	136,01	27,2	8,43	1,7
15.	Kąkolno	172,98	100,0	9,44	5,5	9,51	5,5	2,60	1,5	1,07	0,6	-	-	149,11	86,2	1,25	0,7
16.	Kowalowo	440,66	100,0	136,07	30,9	70,11	15,9	11,15	2,5	4,54	1,0	106,43	24,2	103,70	23,5	8,66	2,0
17.	Lechitów	402,90	100,0	20,65	5,1	16,83	4,2	24,17	6,0	6,36	1,6	69,81	17,3	252,91	62,8	12,17	3,0
18.	Lubiel	907,02	100,0	256,69	28,3	34,69	3,8	40,53	4,5	8,65	1,0	48,60	5,4	502,97	55,5	14,89	1,5
19.	Ługi	530,54	100,0	13,78	2,6	48,04	9,1	20,73	3,9	3,76	0,7	3,26	0,6	435,05	82,0	5,92	1,1
20.	Ostrawa	422,72	100,0	277,56	65,7	33,83	8,0	13,89	3,3	3,02	0,7	48,53	11,5	43,38	10,3	2,51	0,5
21.	Płoski	954,30	100,0	262,15	27,5	67,69	7,1	36,31	3,8	10,13	1,1	164,00	17,2	392,07	41,1	21,95	2,2
22.	Pobiel	2960,82	100,0	427,14	14,4	1133,05	38,3	52,76	1,8	20,78	0,7	157,99	5,3	1140,00	38,5	29,10	1,0
23.	Rudna Mała	334,65	100,0	10,11	3,0	24,31	7,3	13,51	4,0	1,55	0,5	137,78	41,2	141,60	42,3	5,79	1,7
24.	Rudna Wielka	385,30	100,0	8,87	2,3	70,23	18,2	17,46	4,5	4,46	1,2	127,95	33,2	149,44	38,8	6,89	1,8
25.	Sułków Wielki	344,70	100,0	6,70	1,9	5,71	1,7	14,13	4,1	1,98	0,6	192,27	55,8	122,49	35,5	1,42	0,4
26.	Świniary	791,04	100,0	19,05	2,4	301,50	38,1	21,73	2,7	7,18	0,9	1,28	0,2	415,56	52,5	24,74	3,2
27.	Wiewierz	1058,16	100,0	139,71	13,2	679,36	64,2	28,91	2,7	1,84	0,2	110,34	10,4	90,00	8,5	8,00	0,8
28.	Wiklina	626,98	100,0	9,12	1,5	267,17	42,6	15,72	2,5	2,82	0,4	0,01	0,0	321,63	51,3	10,51	1,7
29.	Wodniki	1208,62	100,0	11,90	1,0	944,10	78,1	11,46	1,0	4,22	0,4	29,52	2,4	199,79	16,5	7,63	0,6
30.	Wrząca Śląska	526,51	100,0	184,20	35,0	77,73	14,8	21,99	4,2	4,82	0,9	140,74	26,7	93,22	17,7	3,81	0,7
31.	Wrząca Wielka	256,05	100,0	62,99	24,6	45,64	17,8	18,43	7,2	3,78	1,5	19,12	7,5	100,76	39,4	5,33	2,0
32.	Zbaków Dolny	236,41	100,0	38,78	16,4	31,05	13,1	7,14	3,0	2,26	1,0	5,33	2,3	144,01	60,9	7,84	3,3
33.	Zbaków Górny	237,72	100,0	3,26	1,4	25,29	10,6	8,57	3,6	3,74	1,6	0,13	0,1	190,86	80,3	5,87	2,4
Gmina ogółem		19288,28	100,0	2508,02	13,0	5348,27	27,7	652,70	3,3	162,55	0,8	2480,68	12,8	7828,46	40,6	307,60	1,8

Źródło: obliczenia własne na podstawie danych ewidencji gruntów i budynków (stan na marzec 2017 r.)

9.2. Struktura gospodarstw rolnych

Analiza struktury gospodarstw prywatnych wykazała, iż na terenie gminy Wąsosz znajduje się 844 gospodarstw. Ogólna powierzchnia zajmowana przez gospodarstwa wynosi 7828,46 ha, a średnia powierzchnia jednego gospodarstwa 9,28 ha. Najwięcej gospodarstw znajduje się w obrębach Pobiel (88), a następnie w obrębach Lubiel (46) i Świniary (45). Najmniej gospodarstw znajduje się w obrębach: Bełcz Mały i Ostrawa (po 9), Górka Wąsoska (10), Kąkolno (11) oraz Baranowice (12). Średnia powierzchnia gospodarstwa w poszczególnych obrębach jest zróżnicowana i wynosi od 4 ha w obrębie Kowalowo do 21 ha w obrębie Bełcz Mały.

Najliczniejszą grupę w strukturze ilościowej stanowi grupa obszarowa od 1,00 do 4,99 ha, do której należy 398 gospodarstw. Najwięcej gospodarstw w tej grupie znajduje się w obrębach Pobiel (44 gospodarstw) i Świniary (28 gospodarstw). Grupa ta stanowi 47,2% wszystkich gospodarstw, a średnia powierzchnia wynosi 2,54 ha.

Tylko 5 gospodarstw (0,6%) posiada powierzchnię powyżej 100,00 ha. Znajdują się one w obrębach Bełcz Mały, Lechitów, Pobiel, Świniary i Wiklina.

Pod względem zajmowanej powierzchni przeważają gospodarstwa z grupy obszarowej od 15,00 do 49,99 ha - 27,7%, które zajmują obszar o łącznej powierzchni 2166,93 ha. Najmniejszą powierzchnię zajmują gospodarstwa z grupy obszarowej powyżej 100 ha – 789,23 ha, co stanowi 10,1% ogólnej powierzchni gospodarstw.

Przeciętne gospodarstwo na terenie gminy składa się z 6 działek o średniej powierzchni 1,56 ha. W poszczególnych obrębach sytuacja jest zróżnicowana, w obrębie Wiklina średnie gospodarstwo składa się z 5 działek o średniej powierzchni 3,42 ha, w obrębie Bełcz Mały przeciętne gospodarstwo składa się z 7 działek, o średniej powierzchni 3,09 ha. W obrębie Czeladź Wielka średnie gospodarstwo składa się z 9 działek o średniej powierzchni 0,85 ha, a w Ługach z 10 działek o średniej powierzchni 1,14 ha. W przedziałach obszarowych gospodarstw wraz ze wzrostem powierzchni gospodarstwa rośnie liczba działek ewidencyjnych tworzących to gospodarstwo.

Według danych z ewidencji gruntów i budynków w gminie Wąsosz 170 gospodarstw jest prowadzonych przez różniczan. To 20,1% wszystkich gospodarstw rolnych na terenie gminy. Różniczanie posiadają grunty w gminie Wąsosz, poza obrębem Bełcz Mały i Ostrawa, ale siedzibę gospodarstwa mają poza gminą. Łączna powierzchnia zajmowana przez gospodarstwa należące do różniczan wynosi 1646,52 ha i stanowi 21,0% powierzchni wszystkich gospodarstw rolnych. Średnia powierzchnia jednego gospodarstwa wynosi 9,69 ha, jest ona nieznacznie większa od średniej powierzchni gospodarstwa w gminie (9,28 ha). Różniczanie najczęściej adres zamieszkania mają na terenie Wrocławia, Góry, Rawicza, Masłowa, Leszna, Żmigrodu, Niemarzyna. Najwięcej gospodarstw

i gruntów należących do różniczan znajduje się w obrębie Pobiel, 23 i 210,98 ha, co stanowi 18,5% powierzchni zajmowanej przez gospodarstwa rolne w tym obrębie.

Rozłóg gruntów własnych w poszczególnych obrębach przeważnie nie jest prawidłowy. Grunty wielu gospodarstw położone są w szachownicy. Działki należące do jednego gospodarstwa nie tworzą zwartych kompleksów pól, są oddalone od siebie. Część działek ma nieregularny kształt, są one wydłużone, wąskie, trudne w uprawie. Inna sytuacja jest w obrębach Zbaków Górny i Zbaków Dolny, gdzie zostało przeprowadzone scalenie gruntów. W wyniku tego działki są duże, o odpowiednim kształcie, a działki jednego gospodarstwa sąsiadują ze sobą tworząc duże kompleksy pól. Całkowity proces przeprowadzania scalenia gruntów zakończył się w 2015 r. Prawidłowe ukształtowanie rozłogu gruntów jest bardzo ważne, ponieważ wpływa na wydajność produkcji rolnej.

9.3. Stan cieków naturalnych i rowów szczegółowych

Gmina Wąsosz prawie w całości należy do zlewni rzeki Barycz i jej dopływu Orli. Przez gminę przepływają także mniejsze cieki naturalne: Łacha, Graniczna Woda, Młyniec, Wąsoska Struga, Belcz, Źródliśko, Grobelka, Sułowski Potok i Czarny Rów. Barycz jest rzeką niziną, o małym spadku podłużnym, uregulowaną, chociaż miejscami meandrującą, zbliżającą się do rzeki naturalnej. W ciągu roku występują głównie 2 wezbrania wiosenne i jesienne. Pod względem zagrożenia powodziowego wezbranie wiosenne jest groźniejsze z uwagi na wysoki poziom wód, co powoduje zalewanie lub podtapianie użytków rolnych. Długość rzeki Barycz wynosi 139 km, ale w granicach gminy przepływa na długości ok. 19 km. Na rzece Barycz zlokalizowana jest przepompownia w obrębie Lubiel oraz jazy w obrębach Bartków, Ostrawa, Płoski i Czeladź Wielka. Na rzece Orli w obrębie Pobiel znajdują się przepompowania oraz jaz. Pozostałe cieki mają łączną długość ok. 56,5 km. Stan większości cieków jest zadowalający, jednak występują potrzeby związane przede wszystkim z udrożnieniem koryt rzecznych. Ich skarpy porośnięte są zbyt gęstą i wysoką trawą, drzewami, krzakami, a koryto płytkie.

Sieć rowów szczegółowych w złym stanie technicznym, Tab.6. Inwentaryzacja terenowa oraz rozmowy z mieszkańcami gminy pozwoliły stwierdzić, że stan techniczny rowów nie pozwala na spełnienie podstawowego zadania, jakim jest odprowadzenie nadmiaru wody oraz jej magazynowanie w czasie suszy. Rowy są zamulone, zarośnięte krzakami oraz drzewami, co przyczynia się do ich niedrożności. Łączna długość rowów wynosi 439,95 km, w tym 27,53 km nie jest objętych ewidencją gruntów i budynków. Część rowów została zaorana – 36,57 km. W dobrym stanie technicznym znajduje się tylko 0,46 km, a w złym 402,92 km. Najbardziej rozbudowaną sieć rowów melioracyjnych posiada obręb Lubiel, łączna długość rowów wynosi tam 43,54 km, a najmniej obręb Dochowa – 3,33 km, Tab.6. Przepusty występujące na rowach melioracyjnych również znajdują się w złym stanie technicznym, ponieważ najczęściej są już zniszczone, przestarzałe, wymagają udrożnienia i odmulenia, a często także odbudowy.

Stan rowów szczegółowych

Tabela 6

Lp.	Nazwa obrębu	Stan techniczny rowów								Długość rowów nie objętych ewidencją	
		razem		dobry		zły		nieistniejący			
		km	%	km	%	km	%	km	%	km	%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
1.	Baranowice	4,84	100,0	-	-	4,84	100,0	-	-	-	-
2.	Bartków	12,83	100,0	-	-	11,77	91,7	1,06	8,3	0,37	2,9
3.	Bełcz Górny	7,12	100,0	-	-	6,60	92,7	0,52	7,3	0,57	8,0
4.	Bełcz Mały	9,05	100,0	-	-	5,68	62,8	3,37	37,2	1,56	17,2
5.	Chocieborowice	11,56	100,0	-	-	11,05	95,6	0,51	4,4	0,93	8,0
6.	Cieszkowice	21,31	100,0	-	-	20,43	95,9	0,88	4,1	2,17	10,2
7.	Czarnoborsko	5,65	100,0	-	-	5,65	100,0	-	-	0,32	5,7
8.	Czeladź Wielka	18,12	100,0	-	-	17,26	95,3	0,86	4,7	0,49	2,7
9.	Dochowa	3,33	100,0	-	-	3,24	97,3	0,09	2,7	-	-
10.	Drozdowice Małe	3,94	100,0	-	-	2,84	72,1	1,10	27,9	0,36	9,1
11.	Drozdowice Wielkie	5,00	100,0	-	-	4,74	94,8	0,26	5,2	0,31	6,2
12.	Gola Wąsoska	3,62	100,0	-	-	3,37	93,1	0,25	6,9	-	-
13.	Górka Wąsoska	3,61	100,0	-	-	2,74	75,9	0,87	24,1	-	-
14.	Kamień Górowski	11,63	100,0	-	-	11,59	99,7	0,04	0,3	0,72	6,2
15.	Kąkolno	6,33	100,0	-	-	5,35	84,5	0,98	15,5	-	-
16.	Kowalowo	13,27	100,0	-	-	11,62	87,6	1,65	12,4	2,20	16,6
17.	Lechitów	18,45	100,0	-	-	17,03	92,3	1,42	7,7	-	-
18.	Lubiel	43,54	100,0	-	-	42,69	98,0	0,85	2,0	1,02	2,3
19.	Ługi	21,14	100,0	-	-	19,81	93,7	1,33	6,3	2,69	12,7
20.	Ostrawa	14,27	100,0	-	-	14,27	100,0	-	-	2,57	18,0
21.	Płoski	20,39	100,0	-	-	18,99	93,1	1,40	6,9	0,81	4,0
22.	Pobiel	45,99	100,0	0,46	1,0	38,67	84,1	6,86	14,9	2,54	5,5
23.	Rudna Mała	8,33	100,0	-	-	7,79	93,5	0,54	6,5	0,13	1,6
24.	Rudna Wielka	10,46	100,0	-	-	9,86	94,3	0,60	5,7	0,66	6,3
25.	Sułów Wielki	7,80	100,0	-	-	7,45	95,5	0,35	4,5	-	-
26.	Świniary	17,06	100,0	-	-	13,46	78,9	3,60	21,1	0,52	3,0
27.	Wiewierz	29,48	100,0	-	-	27,77	94,2	1,71	5,8	0,84	2,8
28.	Wiklina	13,42	100,0	-	-	9,81	73,1	3,61	26,9	-	-
29.	Wodniki	19,48	100,0	-	-	18,71	96,0	0,77	4,0	3,96	20,3
30.	Wrząca Śląska	3,89	100,0	-	-	3,61	92,8	0,28	7,2	0,97	24,9
31.	Wrząca Wielka	8,32	100,0	-	-	8,32	100,0	-	-	0,82	9,9
32.	Zbaków Dolny	12,63	100,0	-	-	12,17	96,4	0,46	3,6	-	-
33.	Zbaków Górny	4,09	100,0	-	-	3,74	91,4	0,35	8,6	-	-
Gmina ogółem		439,95	100,0	0,46	0,1	402,92	91,6	36,57	8,3	27,53	6,3

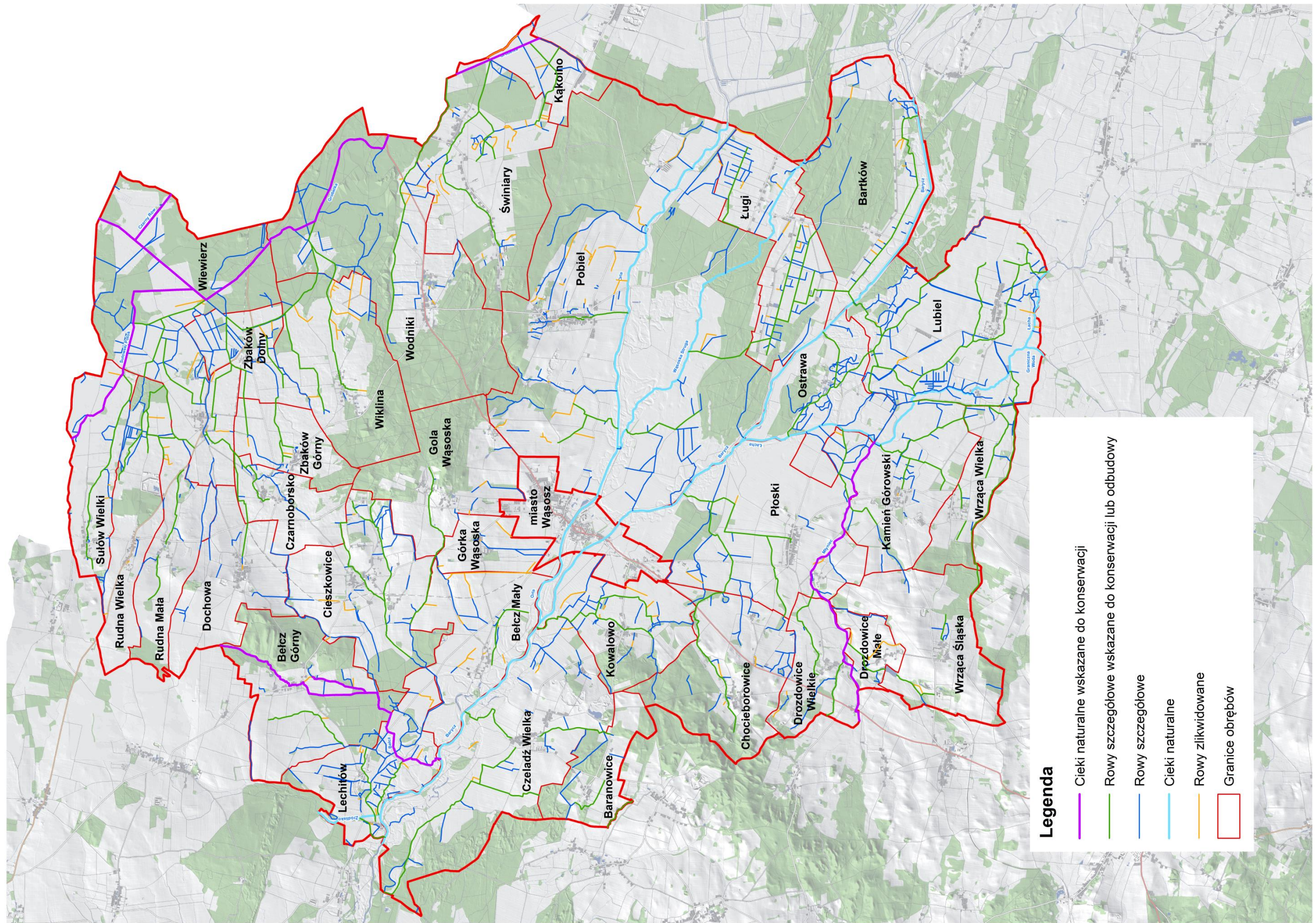
Źródło: DZMiUW we Wrocławiu, ewidencja gruntów i budynków (stan na marzec 2017 r.), inwentaryzacja terenowa (maj 2017 r.)

Retencję wodną na terenie gminy pełnią także stawy hodowlane i mniejsze zbiorniki wodne. Wg inwentaryzacji terenowej większość z nich jest w złym stanie technicznym, są pozarastane, bez wody, prowadzonej hodowli czy z niszczonymi urządzeniami doprowadzającymi wodę.

Z uwagi na sieć drenarską, wymagana jest dokładna inwentaryzacja terenu, aby wskazać dokładną lokalizację obszarów zdrenowanych i zmeliorowanych. Następstwem tego powinno być wskazanie prac poprawiających stan sieci drenarskich.

W Aktualizacji Planu urządzeniowo-rolnego wskazano cieki naturalne: Młyniec, Bęcz, Grobelka, Sułkowski Potok, na których przeprowadzenie prac konserwacyjnych i modernizacyjnych znacznie poprawi ich funkcjonowanie. Łącznie odbudową i konserwacją powinno zostać objęte 27,15 km cieków naturalnych. Prace te powinny polegać na m.in.: wycince drzew i udrożnieniu koryt rzecznych, umocnieniu koryt, remoncie zabudowy regulacyjnej.

Przeprowadzenia prac konserwacyjnych wymaga 144,22 km (32,8% wszystkich rowów). Prace te powinny polegać na konserwacji rowów, ich odmuleniu, odkrzaczeniu, a także odbudowie, regulacji i umocnieniu brzegów. Do modernizacji, konserwacji zostały wskazane także wszystkie mosty, mostki, kładki i przepusty, które znajdują się w złym stanie technicznym.

Rys. 5. Gospodarka wodna i potrzeby z nią związane

9.4. Stan dróg transportu rolnego

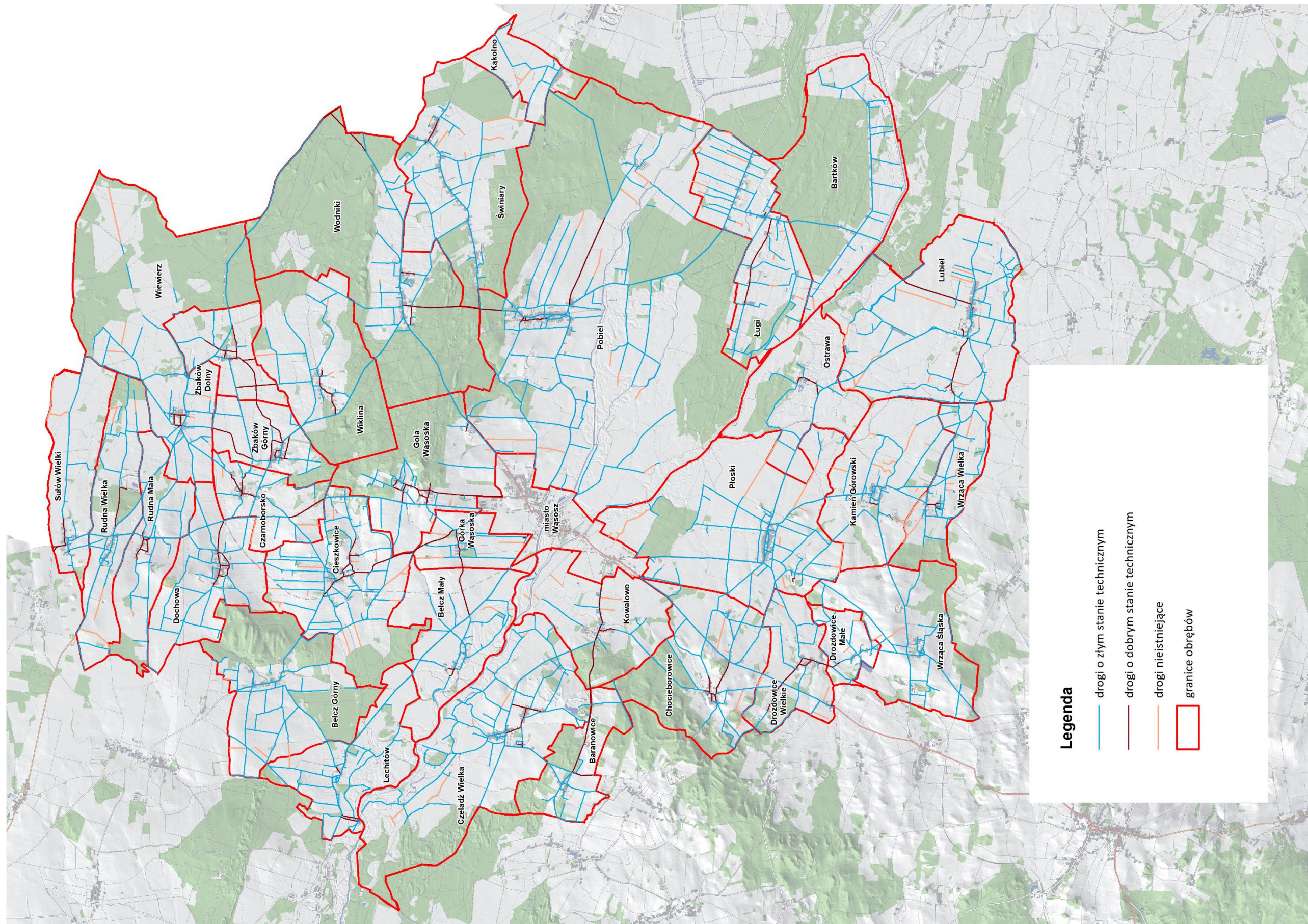
Sieć drogową w gminie Wąsosz obejmuje 579,17 km dróg. Gęstość sieci drogowej w gminie wynosi 3,0 km/km². W poszczególnych obrębach mieści się w przedziale od 1,7 km/km² w Bartkowie, Kowalewie i Wodnikach do 6,1 km/km² w obrębie Wrząca Wielka.

Z uwagi na własność, najwięcej dróg należy do gminy Wąsosz – 437,33 km (75,5% ogólnej długości dróg), do powiatu górowskiego należy 86,45 km (14,9%), do GDDKiA 12,35 km (2%), a do województwa dolnośląskiego 11,28 km (2,0%). Pozostali właściciele tj. KOWR, PGL oraz osoby prywatne i spółki posiadają łącznie 31,76 km, co stanowi 5,5% wszystkich dróg w gminie.

Pod względem stanu technicznego w gminie Wąsosz przeważają drogi o złym stanie technicznym – 480,86 km, co stanowi 83,0% wszystkich dróg. Długość wszystkich dróg o dobrym stanie technicznym wynosi 49,35 km, tj. 8,5%. Stanowią je głównie drogi o utwardzonej nawierzchni z masy bitumicznej, tłucznia lub kostki prefabrykowanej. W czasie inwentaryzacji stwierdzono także, że część dróg zlikwidowano, głównie przez zagospodarowanie jako grunty orne lub użytki zielone lub przekształcenie jej na teren zabudowany. Łączna długość nieistniejących dróg wynosi 48,96 km, najwięcej znajduje się w obrębie Pobel (5,11 km). W obrębach Zbaków Dolny i Zbaków Górny nie występują drogi zlikwidowane. Wśród dróg o złym stanie technicznym duży problem stanowią drogi nieprzejezdne. Są one zarośnięte, zajęte przez sukcesję leśną, podorane, zbyt wąskie by umożliwić poruszanie się maszynami rolniczymi. Ale równolegle do nich, na przyległych działkach występują drogi nieewidencyjne, wyjeżdżone po polach.

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji terenowej, rozmów z przedstawicielami gminy Wąsosz, określono podstawową sieć dróg transportu rolnego w gminie. W Aktualizacji Planu urządzeniowo-rolnego wskazano 146,12 km do przebudowy i 1,11 km odcinków dróg do budowy. Drogi do przebudowy stanowią ok. 25% ewidencyjnej sieci drogowej. Wskazane odcinki dróg do budowy to w większości nieewidencyjne drogi, które stanowią połączenie ewidencyjnych dróg.

Zaproponowana sieć dróg będzie służyć nie tylko rolnikom, ale także mieszkańcom gminy oraz turystom. Oprócz dojazdu do gruntów rolnych będą one stanowić połączenia między miejscowościami i w szerokim stopniu mogą zostać wykorzystane na cele rekreacyjno-turystyczne.

Legenda

- drogi o złym stanie technicznym
- drogi o dobrym stanie technicznym
- drogi nielastujące
- granice obrębów

DBGiTR we Wrocławiu * Prognoza oddziaływania na środowisko do Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz

Rys. 6. Stan techniczny sieci dróg transportu rolnego

10. WYPOSAŻENIE GMINY W INFRASTRUKTURĘ TECHNICZNĄ

Wszystkie miejscowości na terenie gminy są zwodociągowane. Gmina Wąsosz obsługiwana jest przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Wąsosz s. z o.o. i korzysta z 3 ujęć wody: „Ostrawa” w Kamieniu Górskim, „Rudna Wielka” i „Wąsosz-Młynary” w Młynarach. Jednak wydajność istniejących ujęć nie jest wystarczająca, stąd pewna ilość wody jest kupowana z systemu wodociągowego gminy Rawicz. Do miejscowości, które muszą być uzupełniane w zapasy wody należą: Wodniki, Wiklina, Zbaków Górny, Zbaków Dolny, Czarnoborsko, Świniary, Borowna.

Sieć kanalizacyjna i oczyszczalnia ścieków występuje jedynie w mieście Wąsosz. Za unieszkodliwianie odpadów komunalnych odpowiada Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Wąsosz s. z o.o. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o przepustowości 600 m³ z możliwością rozbudowy do 1200 m³. W obszarach wiejskich gminy stosowane są zbiorniki bezodpływowe oraz przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Na terenach wiejskich prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów, a następnie są one wywożone na składowisko odpadów w obrębie Rudna Wielka. Teren składowiska zajmuje ok. 11 ha, ale obecnie funkcjonuje na powierzchni 1,8 ha i jest rozbudowywane do powierzchni 4,5 ha. Składowisko posiada uszczelnienie dna i skarp oraz drenaż odsączający, a odcieki zbierane są do zbiornika i sukcesywnie wywożone do najbliższej oczyszczalni ścieków. Jest również objęte siecią monitoringu jakości wód podziemnych.

Na terenie gminy Wąsosz z gazu przewodowego korzystają jedynie mieszkańcy miasta. Gmina poprzecinana jest siecią gazociągów wysokiego ciśnienia, których eksploatacją zajmują się: Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział w Poznaniu, Operator Gazociągów Przesyłowych GAZ-SYSTEM S.A. Oddział we Wrocławiu, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Oddział w Zielonej Górze, KGHM Polska Miedź S.A. – O/Huta Miedzi Cedynia w Orsku. Mieszkańcy wiejskich obszarów gminy dla swoich potrzeb korzystają z butli gazowych.

W gminie nie występuje także ogólny system ciepłowniczy. Jednostki oświatowe wyposażone są w nowoczesne, ekologiczne kotłownie. Szkoły w Czarnoborsku i Pobielu korzystają z kotłowni na biomasę. Natomiast budynki komunalne i prywatne posiadają ogrzewanie piecowe lub indywidualne centralne ogrzewanie. Na terenie gminy Wąsosz nie występują urządzenia i sieci elektroenergetyczne najwyższych napięć 400 kV i 220 kV, nie występują także urządzenia i linie elektroenergetyczne o napięciu 110 kV. Zaopatrzenie w energię elektryczną gminy Wąsosz odbywa się z Głównego Punktu Zasilania Góra. Dystrybucyjna sieć elektroenergetyczna 20 kV eksploatowana jest przez ENEA Operator Sp. z o.o. Gmina Wąsosz jest dobrze telefonizowana. Mieszkańcy wsi korzystają z sieci stacjonarnej oraz komórkowej, a także posiadają dostęp do Internetu.

11. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I TURYSTYCZNA

Głównym ośrodkiem obsługi mieszkańców gminy jest miasto Wąsosz, w którym znajdują się najważniejsze obiekty usługowe, produkcyjne, sportowe, administracji publicznej, oświatowej i kulturalnej oraz z zakresu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa. Obszar wiejski jest również dobrze wyposażony w infrastrukturę społeczną. W mieście działają: apteki, poczta, lecznica dla zwierząt, niepubliczny zakład opieki zdrowotnej oraz praktyka lekarza rodzinnego. Działa również Zespół Placówek Kultury łączący funkcję domu kultury, biblioteki i świetlicy. Na terenie gminy funkcjonują: przedszkole w Wąsoszu, szkoły podstawowe w Pobielu, Wąsoszu i Czarnoborsku oraz gimnazjum w Wąsoszu. Boiska sportowe znajdują się w Pobielu, Wiewierzy i Lubielu, a boisko szkolne w Czarnoborsku. Przy boiskach działają Ludowe Zespoły Sportowe. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej są w Rudnej Wielkiej, Wąsoszu, Czeladzi Wielkiej, Lubielu i w Płoskach. W tych miejscowościach znajdują się też remizy strażackie. Jednak większość obiektów istniejącej infrastruktury społecznej nie jest w dobrym stanie technicznym, wymagają kapitalnych remontów, modernizacji i doposażenia w sprzęt, szczególnie świetlice wiejskie, place zabaw i boiska sportowe.

Na terenie gminy funkcjonują stowarzyszenia oraz zespoły ludowe, działa także Spółdzielnia Socjalna „Nad Baryczą” oraz Lokalna Grupa Działania Ujście Baryczy Gmin Góra – Niechlów – Wąsosz. Organizowane są liczne imprezy kulturalne i rozrywkowe, wystawy i festyny, które mają na celu zaktywizować i zintegrować mieszkańców wsi.

Gmina posiada spory potencjał do rozwoju rekreacji i turystyki. Przyczyniają się do tego głównie walory krajobrazowo-przyrodnicze i kulturowe. Dobrze rozwiniętą sieć szlaków turystycznych tworzą: trasy nordic walking o długości 18 km, trasa rowerowa o długości 31,50 km, trasa rowerowa o długości ok. 38 km i szlak kajakowy poprowadzony rzeką Barycz. W 2007 r. oddano do użytku „Parking Edukacyjno-Turystyczny” w Bartkowie, który powstał w miejscu dawnej składnicy drewna, z inicjatywy mieszkańców wsi Bartków.

Gmina Wąsosz posiada wiele obiektów wpisanych są do rejestru zabytków lub są o wysokich walorach kulturowych oraz przyrodniczych i stanowią atrakcje turystyczne. Należą do nich kościoły w Ługach, Sułowie Wielkim, Czeladzi Wielkiej i w miejscowości Sądowel (obwód Lechitów), a także dwory, pałace, zespoły pałacowe, folwarczne i parki podworskie: Górcze Wąsoskiej, Lechitowie, Cieszkowicach, Chocieborowicach, Kowalewie, Wrzącej Wielkiej, Wrzącej Śląskiej, Wiklinie. Są to obiekty zabytkowe podnoszące atrakcyjność kulturową i turystyczną gminy, jednak większość z nich znajduje się w złym stanie technicznym. Wymagają wielu prac renowacyjnych, porządkowych oraz zabezpieczających przed dalszą dewastacją. Część z nich nie jest obecnie użytkowana, przez co przyspiesza się ich proces niszczenia. Najlepszym zagospodarowaniem obiektów zabytkowych dla mieszkańców powinny być cele rekreacyjno – turystyczne.

12. WYŁĄCZENIA GRUNTÓW Z UŻYTKOWANIA ROLNICZEGO

Realizacja inwestycji wynikających z opracowań planistycznych obejmie obszar o powierzchni 1431,58 ha. Najwięcej gruntów przeznaczonych jest na tereny zabudowy mieszkaniowej (819,46 ha) oraz tereny aktywności gospodarczej i tereny produkcji w gospodarstwach rolnych (498,93) ha. Najwięcej inwestycji zaplanowanych jest w obrębach Świniary, Pobiel, Gola Wąsoska i Czeladź Wielka. Grunty te przeznaczone są głównie na tereny zabudowy mieszkaniowej i tereny aktywności gospodarczej. Na dolesienia wskazano łącznie 20,40 ha. Zostały także wyznaczone grunty pod rezerwę terenu pod budowę nowych dróg w obrębie Płoski i Pobiel o łącznej powierzchni 15,94 ha.

Po zsumowaniu wszystkich planowanych wyłączeń z produkcji rolnej, powierzchnia użytków rolnych zmniejszy się o 11,3% w stosunku do swojej obecnej powierzchni. Po zrealizowaniu wskazanych inwestycji największa dynamika zmian nastąpi w obrębach Świniary i Gola Wąsoska.

Dla dokumentów planistycznych gminy Wąsosz, zostały sporządzone prognozy oddziaływania na środowisko, w których został określony sposób oddziaływania tych inwestycji na środowisko.

III. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN ŚRODOWISKA

1. OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA PRZY BRAKU REALIZACJI USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

Realizacja wskazanych prac w Aktualizacji Planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz może spowodować zwiększenie efektywności produkcji rolnej czy usługowo-produkcyjnej. Natomiast niezrealizowanie proponowanych ustaleń może przyczynić się do pogorszenia stanu środowiska i spowodować następujące potencjalne zmiany:

- zwiększenie powierzchni gruntów odłogowanych również na terenach cennych przyrodniczo,
- zwiększenie zakwaszenia gleby w wyniku zwiększenia powierzchni gruntów odłogowanych,
- pogorszenie warunków wodnych – spowodowane to może być brakiem konserwacji cieków naturalnych i rowów melioracyjnych, niefunkcjonalnością i dewastacją sieci drenarskich, zwiększenie powierzchni gruntów podmokłych,
- zwiększenie zagrożenia przeciwpowodziowego – spowodowane złym stanem technicznym cieków naturalnych i szczegółowych,
- pogorszenie organizacji prac polowych wskutek niefunkcjonalnej sieci drogowej, będącej w złym stanie technicznym,

- większa emisja hałasu, spalin pochodzących z ciągników rolniczych w wyniku braku płynności ruchu, konieczność częstego hamowania na drodze w złym stanie technicznym i dłuższy czas przejazdu,
- obniżenie walorów przyrodniczych – może być spowodowane zwiększaniem się powierzchni gruntów odłogowanych, złym stanem dróg służących do transportu rolnego, brakiem konserwacji cieków i rowów,
- obniżenie lub całkowite zniszczenie walorów kulturowych, architektonicznych i historycznych obszaru – na skutek braku renowacji i konserwacji obiektów zabytkowych, o wysokich walorach kulturowych, braku rewitalizacji obszarów objętych ochroną konserwatorską,
- niekorzystny wpływ na mieszkańców – większość prac ma służyć poprawie jakości życia mieszkańców gminy, poprawy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz rozwojowi turystyki.

2. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

Najważniejszymi problemami w zakresie ochrony środowiska na terenie gminy Wąsosz są:

1. Brak sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich – ścieki odprowadzane są do bezodpływowych zbiorników lub do przydomowych oczyszczalni ścieków. Mieszkańcy korzystają z oczyszczalni domowych lub bezodpływowych zbiorników, które często są w złym stanie technicznym. Zbiorniki są nieszczelne, powodując przedostanie się nieczystości do gleby i wód gruntowych, co przyczynia się do degradacji środowiska.
2. Zły stan cieków naturalnych oraz rowów – stan większości cieków w gminie jest zły, a rowy są zarośnięte, zamulone, utrudniając przepływ wód. Stan budowli wodnych również znajduje się w złym stanie. Taka sytuacja może przyczynić się do wystąpienia gruntów podmokłych, zmiany stosunków powietrzno-wodnych oraz zwiększenia zagrożenia powodziowego.
3. Zagrożenie powodziowe – spowodowane głównie warunkami naturalnymi, charakterem zlewni rzeki Barycz, niedrożnością rowów melioracyjnych i cieków naturalnych.
4. Zły stan i brak zagospodarowania dużych obiektów zabytkowych - np. pałac w obrębie Wrząca Śląska przez brak renowacji i remontów traci swoje walory architektoniczno – kulturowo, a w krótkce może ulec całkowitej dewastacji.
5. Występowanie gruntów odłogowanych, sukcesji leśnej czy kilkuletnich samosiewów na terenach rolnych – proces ten powoduje utratę wartości produkcyjnych gleb, zwiększające się ich zakwaszenie oraz utratę walorów przyrodniczo – krajobrazowych obszaru.
6. Pogarszanie się stanu sieci drogowej w gminie, co wpływa też negatywnie na jakość środowiska. Zły stan sieci drogowej powoduje dłuższy przejazd drogami oraz konieczność częstego hamowania ciągników z maszynami rolniczymi, a przez to większą emisję spalin.

3. SKUTKI DLA ŚRODOWISKA WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI PRAC URZĄDZENIOWO-ROLNYCH

3.1. Regulacja i konserwacja cieków naturalnych

Z uwagi na zły stan poszczególnych odcinków cieków naturalnych do konserwacji wskazano 27,15 km ich długości w tym ciek Młyniec, Bełcz, Grobelka, Sułkowski Potok. Ze względów przyrodniczo – krajobrazowych oraz ochronnych wskazane jest utrzymanie istniejących zadrzewień i zakrzewień występujących wzdłuż cieków. Prace związane z poprawą stanu technicznego cieków wodnych wpłyną na poszczególne komponenty środowiska w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Poprawa stanu technicznego cieków naturalnych spowoduje lepszy przepływ wody w korycie, co przyczyni się do sprawniejszego odprowadzenia nadmiaru wody z terenu oraz do zmniejszenia zagrożenia powodziowego i występowania gruntów podmokłych;
- **wody podziemne** – brak wpływu;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Udrożnienie cieków naturalnych wpłynie na poprawę stosunków powietrzno-wodnych przyległego terenu, a to wpłynie na zwiększenie żyzności gleb położonych bezpośrednio przy ciekach;
- **powierzchnia ziemi** – brak wpływu. Konserwacja dotyczyć będzie cieków naturalnych istniejących w terenie i będzie to odtworzenie stanu pierwotnego;
- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** - wpływ pozytywny z elementami negatywnymi. Prace przy konserwacji cieków nie wpłyną na wielkopowierzchniowe kompleksy roślinności. Nie będzie to również mieć wpływu na skład gatunkowy i ilość naturalnych zbiorowisk roślinnych i zwierzęcych. Zmiany jakie mogą zajść to likwidacja pojedynczych drzew i krzewów z koryt zarośniętych cieków, a także zmniejszenie porostu traw. Prace te wpłyną korzystnie na środowisko, ponieważ podniosą lub odtworzą jego naturalne funkcje;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – pozytywny z elementami negatywnymi, ponieważ kilka odcinków cieków naturalnych przeznaczonych do konserwacji znajduje się w rejonie obszarów chronionych Natura 2000, Obszarze Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy, użytków ekologicznych lub w sąsiedztwie stanowisk zwierząt i roślin chronionych. Prace konserwacyjne powinny mieć zatem ograniczony, nieinwazyjny charakter. Poprzez poprawę stanu technicznego cieków zwiększy się również retencja wodna na terenach rolniczych. Działania małej retencji mogą istotnie przyczynić się do poprawy walorów przyrodniczych;

- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Konserwacja cieków wpłynie korzystnie na poprawę walorów krajobrazowych gminy i krajobrazu rolniczego;
- **zabytki** – brak wpływu;
- **ludzie** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Prace z zakresu udroźnienia, konserwacji i regulacji cieków spowodują zmniejszenie zagrożenia powodziowego. Wyczyszczenie cieków poprawi stan prowadzonych wód, a to wpłynie na lepszą jakość środowiska, zwiększenia warunków wilgotnościowych.
- **dobra materialne** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Regulacja wraz z konserwacją cieków zmniejszy zagrożenie powodziowe obszaru gminy i ograniczy straty spowodowane powodzią lub suszą zarówno w terenach rolniczych jak i zabudowanych miejscowości.

3.2. Konserwacja lub odbudowa rowów melioracyjnych

Z uwagi na niedrożność rowów melioracyjnych, wynikającą z ich złego stanu technicznego oraz nieodpowiednich parametrów do konserwacji lub odbudowy wskazano rowy o długości 144,22 km (32,8% wszystkich rowów). Realizacja inwestycji z zakresu melioracji powinna być poprzedzona szczegółową inwentaryzacją wszystkich rowów i cieków oraz sieci drenażowej przez służby melioracyjne. Poprawa stanu technicznego rowów wpłynie na poszczególne elementy środowiska w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Udroźnienie rowów spowoduje lepsze odprowadzenie wody z rowów oraz z terenu przyległego do zbiorników wodnych lub cieków, a to wpłynie na lepszy stan wód powierzchniowych. Odpowiedni odpływ wody z rowów ograniczy gromadzenie się materii organicznej i kwasów próchnicowych w korytach przez co nastąpi ich samooczyszczenie i poprawa jakości wody w rowach melioracyjnych;
- **wody podziemne** – brak wpływu;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Udroźnienie rowów melioracyjnych spowoduje poprawę stosunków powietrzno-wodnych gleb położonych w bezpośrednim sąsiedztwie rowów. Wpłynie to na poprawę właściwości fizycznych i chemicznych gleb, a to przełoży się na ich produktywność;
- **powierzchnia ziemi** – brak wpływu. Konserwacja dotyczyć będzie rowów istniejących w terenie, będzie to odtworzenie stanu pierwotnego;
- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – obojętny, ponieważ w bezpośredniej odległości od rowów melioracyjnych może zwiększyć się wilgotność powietrza poprzez zwiększenie parowania. Jednak będzie to miało miejsce w niewielkiej odległości od rowów, a oddziaływanie będzie znikome;

- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi. Udrożnienie rowów melioracyjnych może wpłynąć negatywnie na bioróżnorodność. Jednak będzie to oddziaływanie krótkotrwałe. W perspektywie długoterminowej wpływ będzie pozytywny, ponieważ nastąpi odtworzenie stanu naturalnego środowiska;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – rowy melioracyjne przeznaczonych do konserwacji znajdują się w rejonie obszarów chronionych Natura 2000, Obszarze Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy, użytków ekologicznych lub w sąsiedztwie stanowisk zwierząt i roślin chronionych, dlatego prace konserwacyjne powinny mieć ograniczony, nieinwazyjny charakter i powinny być prowadzone w warunkach zrównoważonego rozwoju. Poprzez poprawę stanu technicznego rowów zwiększy się również retencja wodna na tych terenach, stąd działania te mogą istotnie przyczynić się do poprawy walorów przyrodniczych regionu. Wpływ prac konserwacyjnych na rowach melioracyjnych będzie pozytywny, ale z elementami negatywnymi. Przy zachowaniu odpowiedniej technologii i prawidłowym dojeździe sprzętu technicznego może zostać zmniejszony wpływ negatywny;
- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Oczyszczone i udrożnione rowy wpłyną na poprawę walorów krajobrazowych gminy;
- **zabytki** – brak wpływu;
- **ludzie** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Nastąpi poprawa warunków powietrzno - wodnych przyległego terenu, przez co będzie lepsza organizacja prac polowych oraz zmniejszenie zagrożenia powodziowego. Wpłynie to pozytywnie na bezpieczeństwo mieszkańców gminy;
- **dobra materialne** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Zmniejszenie zagrożenia powodziowego wpłynie pozytywnie na mienie mieszkańców gminy.

3.3. Przebudowa dróg transportu rolnego

W celu poprawy stanu nawierzchni i funkcjonalności sieci drogowej oraz zapewnienia ciągu komunikacyjnego wskazano drogi do przebudowy o długości 146,12 km (25,2% całej sieci). Przebudowa ta będzie dotyczyć dróg istniejących w terenie i polegać będzie na wymianie nawierzchni oraz dostosowania parametrów dróg do obecnych warunków produkcji. Zaproponowane prace wpłyną na poszczególne elementy w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – wpływ na wody powierzchniowe będzie bardzo mały, ale pozytywny, bezpośredni i długoterminowy. Przy przebudowie dróg rowy przydrożne będą czyszczone, a w razie potrzeby odbudowywane. Wymianie mogą także podlegać przepusty drogowe, które najczęściej są w złym stanie technicznym oraz budowie komunikacyjne na ciekach;

- **wody podziemne** – brak wpływu, przebudowa dróg nie będzie miała wpływu na zasobność i zanieczyszczenie wód podziemnych;
- **gleby** - obojętny. Przebudowa dróg nie wpłynie długotrwale na jakość gleb. Natomiast krótkotrwale oddziaływanie związane jest z zajęciem części gruntów bezpośrednio przyległych do dróg, ponieważ będzie to miejsce składowania materiałów czy poruszania się maszyn budowlanych;
- **powierzchnia ziemi** – wpływ obojętny. Ewentualne zmiany będą dotyczyły w nielicznych przypadkach wykonania rowów odwadniających lub ponownego wyprofilowania drogi w istniejącym pasie drogowym;
- **powietrze** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Przebudowa dróg polegająca na zmianie nawierzchni drogi spowoduje zmniejszenie emisji spalin do środowiska poprzez zapewnienie płynnego przejazdu maszynom rolniczym, bez konieczności częstego hamowania, a to wpłynie na poprawę jakości powietrza atmosferycznego;
- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – wpływ pozytywny z elementami negatywnymi, bezpośredni, długoterminowy. Przebudowa dróg spowoduje zmniejszenie hałasu i ilości spalin emitowanych do atmosfery, a to wpłynie pozytywnie na żyjące w środowisku rośliny i zwierzęta. Jednak przebudowa dróg, poprzez budowę rowów przydrożnych, spowoduje również zmianę stosunków wodnych obszaru przyległego, a tym samym – zmianę warunków życia roślin i zwierząt na obszarze przyległym do dróg, a zwiększony ruch może spowodować zagrożenie dla zwierząt;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – wszystkie drogi do przebudowy mają ustalony przebieg w terenie. Nie będzie to powodowało istotnej zmiany dotychczasowych funkcji terenu. Niektóre odcinki dróg do przebudowy przebiegają w Obszarze Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy oraz graniczą z obszarem Natura 2000. Przebudowa przy zachowaniu odpowiedniej technologii i warunków wykonawstwa będzie miała wpływ pozytywny z elementami negatywnymi na obszary chronione;
- **krajobraz** – przebudowa będzie mieć pozytywny wpływ na krajobraz, poprawi się przez to walory krajobrazu rolniczego oraz estetyka wsi;
- **zabytki** – wpływ pozytywny. Poprzez modernizację sieci dróg zwiększy się dostępność do zabytków i obiektów kulturowych;
- **ludzie** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Przebudowa dróg wpłynie na zmniejszenie poziomu hałasu oraz emisję spalin do atmosfery, co przełoży się na poprawę zdrowia i samopoczucia ludzi przebywających na terenie gminy. Skrócenie przejazdu między

poszczególnymi miejscowościami i lepszy komfort poruszania się pojazdami przełoży się na zwiększoną efektywność gospodarowania, poprzez zmniejszenie kosztów transportu w gospodarstwie. Ponadto przebudowane drogi będą służyły również jako trasy rowerowe, co także wpłynie pozytywnie na zdrowie ludzi;

- **dobra materialne** - pozytywny. Zmiana nawierzchni dróg spowoduje zwiększenie płynności jazdy maszynami rolniczymi. Przełoży się to na zmniejszenie kosztów i czasu przejazdu, poprzez mniejsze zużycie sprzętu oraz oszczędność paliwa.

3.4. Budowa dróg transportu rolnego

W celu uzupełnienia istniejącej sieci drogowej i ułatwienia korzystania z dróg w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego wskazano drogi do budowy o długości 1,11 km. Zaproponowane prace wpłyną na poszczególne elementy środowiska w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe i podziemne** – obojętny, budowa niewielkich odcinków dróg nie będzie miała wpływu na zasobność i zanieczyszczenie wód;
- **gleby** – pozytywny z elementami negatywnymi, bezpośredni, długoterminowy. Wraz z budową dróg powstaną rowy odwadniające jezdnię, nastąpi poprawa warunków powietrzno-wodnych obszaru przyległego. Wpłynie to pozytywnie na gleby. Natomiast skutek budowy dróg nastąpi zmiana przeznaczenia gruntów na pas drogowy, zostanie zastosowany nowy materiał nawierzchni (słabo- lub nieprzepuszczalny), przez co nastąpi zniekształcenie jej struktury w wyniku zagęszczenia gleb. Jednak będzie to miało miejsce tylko w bezpośrednim otoczeniu nowych odcinków dróg;
- **powierzchnia ziemi** – wpływ obojętny. Ewentualne zmiany będą dotyczyć w nielicznych przypadkach wykonania rowów odwadniających. Odcinki do budowy w większości są nieewidencyjnymi drogami i będą stanowić połączenie ewidencyjnych dróg;
- **powietrze** – wpływ obojętny. Odcinki dróg wskazane do budowy są bardzo krótkie, dlatego ich realizacja będzie miała obojętny wpływ na jakość powietrza atmosferycznego na danym terenie;
- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi, bezpośredni, długoterminowy. W perspektywie krótkoterminowej wpływ budowy dróg na różnorodność biologiczną będzie negatywny, ponieważ nastąpi zajęcie terenu przez maszyny budowlane, a także usunięcie części roślin z terenu. Natomiast w perspektywie długoterminowej nastąpi odtworzenie roślinności i warunków bytowania dla zwierząt. W wyniku budowy odcinków dróg łączących istniejące drogi transportu rolnego nastąpi

również skrócenie czasu przejazdu maszynami rolniczymi oraz brak konieczności częstego hamowania. Zmniejszy się zatem hałas i emisja spalin do atmosfery, a poprawią się warunki do życia zwierząt. Budowa przy zachowaniu odpowiedniej technologii i warunków wykonawstwa będzie miała wpływ pozytywny z elementami negatywnymi;

- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – wszystkie drogi do budowy mają ustalony przebieg w terenie. Nie będzie to powodowało istotnej zmiany dotychczasowych funkcji terenu. Przebiegają poza obszarem Natura 2000, ale w Obszarze Chronionego Krajobrazu Dolina Baryczy. Budowa przy zachowaniu odpowiedniej technologii i warunków wykonawstwa będzie miała wpływ pozytywny z elementami negatywnymi na obszary chronione;
- **krajobraz** – budowa dróg będzie mieć obojętny wpływ na krajobraz, ponieważ lokalnie, na niedługich odcinkach poprawi się tylko stan nawierzchni niektórych dróg;
- **zabytki** – obojętny;
- **ludzie** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Budowa dróg transportu rolnego, które stanowią łączniki między drogami wskazanymi do przebudowy, wpłynie na poprawę warunków poruszania się po nich samochodami, maszynami rolniczymi oraz rowerami. Dobry stan techniczny dróg ograniczy hałas, zmniejszy emisję spalin, co wpłynie pozytywnie na zdrowie i samopoczucie ludzi przebywających na terenie gminy;
- **dobra materialne** – pozytywny. Zmiana nawierzchni dróg spowoduje zwiększenie płynności przejazdów. Przełoży się to na zmniejszenie kosztów i czasu przejazdu, poprzez mniejsze zużycie sprzętu oraz oszczędność paliwa.

3.5. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku rolnym

Do zagospodarowania w kierunku rolnym wskazano 65,61 ha gruntów odłogowanych (43,0% pól odłogowanych). Grunty odłogowane wskazane do przywrócenia do rolniczego użytkowania są położone poza granicami obszaru Natura 2000. Przywrócenie do produkcji rolnej polegać będzie na wykoszeniu rosnącej roślinności, a następnie talerzowaniu, orce, gryzowaniu lub bronowaniu. Na działkach, gdzie sukcesja roślinna jest bardziej zaawansowana (występuje np. kilkuletni samosiew lub sukcesja leśna) mogą być niezbędne dodatkowe zabiegi z wykorzystaniem środków chemicznych. Wpłynie to na środowisko w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny z elementami negatywnymi, ponieważ w pierwszych etapach przywracania gruntów do produkcji rolnej nastąpi intensywne stosowanie nawozów oraz pestycydów, co wpłynie na wzrost zanieczyszczenia związkami chemicznymi wód. Prace te wpłyną pozytywnie na wody, ponieważ grunty będące długi czas w odłogowaniu są bardziej podatne na erozję, zakwaszenie i różnego rodzaju zanieczyszczenia, które następnie wpływają do wód. Na polach odłogowanych zaniedbane są urządzenia melioracyjne i drogi, dlatego wraz

z przywracaniem użytków rolnych do produkcji powinna iść odnowa rowów i oczek wodnych, powstanie dodatkowych urządzeń odwadniających lub magazynujących wodę, likwidacja miejsc zaśmieconych, poprawa stanu dróg;

- **wody podziemne** – brak wpływu;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Przywrócenie gruntów odłogowanych do produkcji rolnej przeciwdziała większemu zakwaszeniu gleby oraz przywróci właściwości fizyko – chemiczne. Zwiększy się jakość gleby i jej wartość produkcyjna;
- **powierzchnia ziemi** – obojętny. Grunty odłogowane zostaną przywrócone do swojej pierwotnej funkcji rolnej;
- **powietrze** – obojętny;
- **klimat** – obojętny;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku rolnym w perspektywie długoterminowej wpłynie pozytywnie na środowisko glebowe obszaru, nastąpi lepszy obieg składników pokarmowych i wody w glebie, przez co poprawią się warunki życia pod powierzchnią ziemi. Nastąpi również usunięcie zbędnej roślinności z terenu, roślin inwazyjnych, chwastów i wprowadzenie roślin uprawnych. Jednakże wielkoobszarowe uprawy mogą wpłynąć niekorzystnie na bioróżnorodność środowiska;
- **obszary przyrodnicze chronione prawnie** – wpływ pozytywny, racjonalne przywrócenie użytkowania części gruntów dotychczas odłogowanych powinno pozytywnie wpłynąć na obszary cenne przyrodniczo. Konsekwentne przestrzeganie obowiązujących standardów środowiskowych, minimalnych wymogów i stosowanie agrotechniki przyjaznej dla środowiska nie spowoduje zwiększenia intensyfikacji produkcji roślinnej;
- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych uporządkuje przestrzeń rolniczą, nastąpi poprawa walorów krajobrazowych i estetycznych gminy;
- **zabytki** – brak wpływu;
- **ludzie** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Uporządkowanie przestrzeni rolniczej i poprawa walorów krajobrazowych gminy wpłynie pozytywnie na samopoczucie mieszkańców i osób przebywających na terenie gminy;
- **dobra materialne** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Przywrócenie gruntów do rolniczego użytkowania spowoduje zwiększenie powierzchni terenu, na którym będzie prowadzona produkcja rolna, a tym samym zwiększenie powierzchni, z której będą uzyskiwane plony roślin uprawnych.

3.6. Scalanie gruntów

Z uwagi na uwarunkowania społeczno-gospodarcze i środowiskowe w gminie jest 9 obrębów, w których występuje potrzeba scalenia gruntów: Bęcz Górny, Chocieborowice, Cieszkowice, Czeladź Wielka, Lubiel, Ługi, Płoski, Pobiel, Świniary. Są to wsie, w których występują najbardziej niekorzystne warunki gospodarowania w gospodarstwach rolnych. Wpływ scalenia na środowisko jest następujący:

- **wody powierzchniowe** – obojętny;
- **wody podziemne** – brak wpływu;
- **gleby** – obojętny;
- **powierzchnia ziemi** – obojętny;
- **powietrze** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Wraz ze scaleniem gruntów realizowane jest zagospodarowanie poscaleniowe, które zakłada m.in. przebudowę dróg oraz wprowadzenie nowych nasadzeń rzędowych wzdłuż nich. Spowoduje to mniejszą emisję spalin do środowiska, również oddziaływanie zadrzewień będzie pozytywne dla powietrza atmosferycznego;
- **klimat** – brak wpływu;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny z elementami negatywnymi, bezpośredni, długoterminowy. Nowe nasadzenia rzędowe, korekta i konserwacja rowów melioracyjnych, rekultywacja wyrobisk pokopalnianych, budowa mostków, przepustów na ciekach i rowach realizowane w trakcie zagospodarowania poscaleniowego są korzystne dla roślin i zwierząt, bo poprawią jakość środowiska i czystość wód. Podniosą wartości użytkowe gruntów rolnych, zwiększą retencję glebową, stworzą również korzystne warunki dla organizmów żyjących na danym terenie. Ponadto będą stanowiły miejsce bytowania i rozrodu wielu gatunków zwierząt. Negatywnym wpływem będzie podczas zagospodarowania poscaleniowego w wyniku rekultywacji zbędnych dróg, likwidacji zadrzewień lub zakrzewień w wyniku przebudowy dróg, likwidacji miedz oraz powstania większych działek, na których mogą być prowadzone monokultury upraw;
- **obszary przyrodnicze prawnie chronione** – wpływ pozytywny z elementami negatywnymi. Jest to gmina typowo rolnicza, ale w nowym układzie działek zachowane zostaną główne ciągi komunikacyjne oraz obszary przyrodnicze. Możliwy negatywny wpływ nastąpi przy zagospodarowaniu poscaleniowym np. przy przebudowie dróg, ale będzie to wpływ krótkotrwały;

- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Scalenie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym wpłynie pozytywnie na krajobraz rolniczy, ponieważ nastąpi uporządkowanie przestrzeni rolniczej, wprowadzenie nowych zadrzewień liniowych, które poprawią walory krajobrazowe gminy;
- **zabytki** – wpływ pozytywny. Scalenie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym zwiększy się dostępność do zabytków i obiektów kulturowych. Nastąpi rozwój turystyki krajoznawczej i rowerowej;
- **ludzie** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Scalenie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym wpłynie na poprawę warunków gospodarowania i lepszy dojazd do działek rolnych. Ponadto przebudowane drogi będą służyły również jako trasy rowerowe i spacerowe, co przełoży się na samopoczucie mieszkańców gminy;
- **dobra materialne** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Scalenie gruntów jest działaniem, które poprawi warunki gospodarowania, poprzez zmniejszenie kosztów przejazdu przebudowanymi drogami rolniczymi. Nowy układ działek spowoduje lepsze warunki prowadzenia produkcji rolniczej, co wpłynie na wysokość dochodów rolników.

3.7. Planowane zadrzewienia rzędowe

Na obszarze gminy zaproponowano wprowadzenie nowych zadrzewień rzędowych o długości 56,87 km. Są to zadrzewienia obustronne lub jednostronne zlokalizowane wzdłuż dróg wskazanych do przebudowy. Zaproponowane zadrzewienia wpłyną na poszczególne elementy środowiska w następujący sposób:

- **wody powierzchniowe** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zadrzewienia przejmą zanieczyszczenia spływające z pól użytkowanych rolniczo, przez co jakość wód powierzchniowych poprawi się;
- **wody podziemne** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Nowe zadrzewienia spowodują poprawę jakości wód podziemnych, ponieważ przejmą one zanieczyszczenia pochodzące z rolnictwa;
- **gleby** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zadrzewienia podniosą wartości użytkowe gleb, poprawią ich stosunki powietrzno-wodne, a także zwiększą retencję glebową przez co stworzą korzystne warunki dla pożytecznych organizmów glebowych;
- **powierzchnia ziemi** – obojętny;
- **powietrze** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Nowe nasadzenia spowodują większą produkcję tlenu, lepsze oczyszczenie atmosfery z zanieczyszczeń pochodzących z maszyn rolniczych i lepszą jakość powietrza w gminie;

- **klimat** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zadrzewienia powodują łagodzenie mikroklimatu poprzez obniżenie temperatury powietrza przy wzroście jego wilgotności. Będzie to jednak oddziaływanie odczuwalne w ograniczonej odległości od zadrzewień;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zadrzewienia będą stanowiły miejsce bytowania, schronienia i rozrodu zwierząt, owadów, ptaków, płazów. Ponadto zwierzęta penetrujące pola w poszukiwaniu pokarmu ograniczają szkody w plonach powodowane przez szkodniki;
- **obszary przyrodnicze prawnie chronione** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zadrzewienia będą stanowiły miejsce bytowania, schronienia i rozrodu zwierząt, owadów, ptaków i płazów;
- **krajobraz** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zadrzewienia urozmaicą krajobraz rolniczy i poprawią estetykę otoczenia;
- **zabytki** – brak wpływu;
- **ludzie** – pozytywny, pośredni, długoterminowy. Zadrzewienia oczyszczą powietrze z zanieczyszczeń, zmniejszą temperaturę a zwiększą wilgotność w upalne dni przez co wpłyną pozytywnie na samopoczucie i zdrowie ludzi przebywających na terenie gminy;
- **dobro materialne** – brak wpływu.

3.8. Planowane zalesienia gruntów

W Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego do zalesienia przeznaczono 102,97 ha w 27 z 33 obrębów. Największy obszar pod zalesienie przeznaczono w Chocieborowicach 12,55 ha i w Pobieliu 11,45 ha. Wśród powierzchni gruntów wskazanych do zalesienia grunty orne zajmują 62,88 ha, w tym najwięcej klasa V i VI, a użytki zielone 39,24 ha, w tym najwięcej klasa V. Do zagospodarowania w kierunku leśnym została wskazana niewielka część odłogów występujących w gminie – 21,42 ha. Wpływ na środowisko:

- **wody powierzchniowe, wody podziemne** – pozytywny ze względu na przechwytywanie zanieczyszczeń spływających z terenu, co może wpłynąć na poprawę jakości wód;
- **gleby** – wpływ pozytywny. Zalesienia powodują zwiększenie retencji glebowej, a także przechwycenie zanieczyszczeń rolniczych z pól;
- **powierzchnia ziemi** – obojętny;
- **powietrze** – wpływ pozytywny, jakość powietrza poprawi się;
- **klimat** – wpływ pozytywny, zalesienia wpłyną na poprawę lokalnego klimatu;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;

- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zalesienia zaplanowane są w sąsiedztwie istniejących kompleksów leśnych, przez co zwiększą powierzchnię i stabilność lasów;
- **obszary przyrodnicze prawnie chronione** – pozytywny, bezpośredni, długoterminowy. Zalesienie gruntów mogą powiększyć obszary cenne środowiskowo;
- **krajobraz** – wpływ pozytywny ze względu na wyrównanie kompleksów leśnych, urozmaicenie krajobrazu rolniczego, otwartego, co przyczyni się do poprawy walorów krajobrazowych gminy;
- **zabytki** – brak wpływu;
- **ludzie** – wpływ pozytywny, pośredni, długoterminowy;
- **dobro materialne** – brak wpływu.

3.9. Planowana infrastruktura rekreacyjno-turystyczna

W oparciu o miejsca atrakcyjne turystycznie, istniejące szlaki turystyczne (piesze i rowerowe) zaproponowano szlak rowerowy, który będzie pętlą rozpoczynającą się w Wąsoszu i poprowadzoną przez obręby: Pobiel, Ługi, Bartków, Lubiel, Kamień Górski, Wrząca Wielka, Wrząca Śląska, Drozdowice Małe, Drozdowice Wielkie, Płoski. Przy szlaku rowerowym zaproponowano utworzenie miejsc postojowych (odpoczynku). Proponowane miejsca postojowe, odpoczynku powinny zawierać elementy małej architektury np. stół z ławkami, mała wiata, tablicę informacyjną o wsi i okolicach, kosz na śmieci. Wszystkie te elementy powinny być wytrzymałe, trwałe, dopasowane kolorystycznie do siebie i do krajobrazu. W obrębie Dochowa zaplanowano punkt widokowy. Wpływ na środowisko:

- **wody powierzchniowe** – brak wpływu;
- **wody podziemne** – brak wpływu;
- **gleby** – brak wpływu;
- **powierzchnia ziemi** – brak wpływu;
- **powietrze** – brak wpływu;
- **klimat** – brak wpływu;
- **zasoby naturalne** – brak wpływu;
- **różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta, obszary przyrodnicze prawnie chronione** – wpływ obojętny. Ponieważ miejsca odpoczynku i szlak turystyczny zaprojektowano przy trasach istniejących, co nie będzie wywierało dużego wpływu na cenne obiekty i obszary przyrodnicze. Punkt widokowy oraz urządzone miejsca odpoczynku również nie będą mieć istotnego wpływu na istniejące obszary i obiekty chronione;
- **krajobraz** – wpływ pozytywny, uporządkowane i dobrze oznakowane szlaki turystyczne wraz z miejscami odpoczynku dla turystów pozytywnie wpłyną na krajobraz;

- **zabytki** – wpływ pozytywny. Lepsza dostępność do atrakcji turystycznych, uregulowanie ruchu turystycznego;
- **ludzie** – wpływ pozytywny, rozwój rekreacji i turystyki, szczególnie weekendowej, rozwój usług, co prowadzi do powstanie dodatkowego źródła dochodu w gospodarstwach i na terenach wiejskich;
- **dobra materialne** – wpływ pozytywny, nastąpi zwiększenie liczby punktów rekreacji i obsługi ruchu turystycznego, przez zagospodarowanie budynków czy obiektów zabytkowych na cele rekreacyjno-turystyczne wzrośnie ich wartość, poprawi się estetyka wsi.

3.10. Wyłączenia gruntów z rolniczego użytkowania

Wyłączenia gruntów z produkcji rolnej na powierzchni 1431,58 ha obejmują tereny przeniesione z MPZP i SUIKZP jako tereny planowane do zainwestowania. Są to głównie obszary przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową – 819,46 ha, infrastrukturę społeczno-usługową – 64,59 ha, tereny aktywności gospodarczej i produkcji w gospodarstwach rolnych – 498,93 ha, tereny infrastruktury technicznej i komunikacyjnej – 28,20 ha oraz pod zalesienia – 20,40 ha.

Do opracowań planistycznych sporządzone zostały prognozy oddziaływania na środowisko. W MPZP i SUIKZP wprowadzone są nowe elementy, które oddziałują na poszczególne komponenty środowiska pozytywnie, negatywnie, częściowo pozytywnie lub częściowo negatywnie. W opracowaniach tych znajdują się zapisy mające na celu ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko. Prognoza oddziaływania na środowisko sporządzona do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy została pozytywnie zaopiniowana przez RDOŚ we Wrocławiu. Ze względu na to, że część ustaleń została przeniesiona bezpośrednio z opracowań planistycznych, dla których były sporządzone prognozy oddziaływania na środowisko, nie określono wpływu ich realizacji na poszczególne elementy środowiska. Dotyczy to gruntów wskazanych pod inwestycje, planowane tereny zieleni i planowane obszary chronione.

3.11. Podsumowanie wpływu prac urządzeniowo-rolnych na elementy środowiska

Wpływ długoterminowy wskazanych prac w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz należy ocenić jako zdecydowanie korzystny dla środowiska. Natomiast w perspektywie krótkoterminowej prace mogą wpłynąć częściowo negatywnie na niektóre elementy środowiska. Dotyczy to oddziaływania: regulacji, konserwacji i odbudowy cieków naturalnych oraz rowów melioracyjnych, przebudowy i budowy dróg, zagospodarowania gruntów odłogowanych w kierunku rolnym, a także przeprowadzenie scalenia gruntów. Ocena oddziaływania na środowisko poszczególnych prac zaproponowanych w Aktualizacji planu urządzeniowo – rolnego gminy Wąsosz zawarta jest w Tabeli 7. Rzeczywisty wpływ na środowisko prac urządzeniowo – rolnych zależy

będzie m.in. od ilości projektów, które będą wdrażane w ramach poszczególnych działań, od ich zakresu czy sposobu uwzględnienia w nich zasad ochrony środowiska, a także od ich lokalizacji. Takich kwestii Plan urzędniowo – rolny nie jest w stanie przewidzieć, ponieważ realizacja prac zależeć będzie od jednostek samorządowych i podmiotów gospodarczych podejmujących decyzję lub przygotowujących wnioski o wsparcie finansowe dla zaproponowanych prac, od indywidualnych decyzji rolników, organizacji pozarządowych. Realizacja ustaleń planu zależeć będzie również od dostępnych środków finansowych, w tym także zabezpieczenia funduszy własnych gminy czy możliwości pokrycia niezbędnych wydatków do czasu ich zrefundowania.

Ocena długoterminowego wpływu ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz na poszczególne komponenty środowiska naturalnego

Tabela 7

Lp.	Ocena wpływu ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo - rolnego na poszczególne komponenty środowiska naturalnego													
	Ustalenia planu urządzeniowo - rolnego	komponenty środowiska naturalnego												
		wody powierzchniowe	wody podziemne	gleby	powierzchnia ziemi	powietrze	klimat	zasoby naturalne	różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta	obszary przyrodnicze chronione prawnie	krajobraz	zabytki	ludzie	dobra materialne
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
1.	Prace na ciekach naturalnych	P	-	P	-	O	O	-	PN	PN	P	-	P	P
2.	Prace na rowach melioracyjnych	P	-	P	-	O	O	-	PN	PN	P	-	P	P
3.	Przebudowa dróg transportu rolnego	P	-	O	O	P	O	-	PN	PN	P	P	P	P
4.	Budowa dróg transportu rolnego	O	O	PN	O	O	O	-	PN	PN	O	O	P	P
5.	Zagospodarowanie odłogów - przywrócenie produkcji rolnej	PN	-	P	O	O	O	-	PN	P	P	-	P	P
6.	Scalenie gruntów	O	-	O	O	P	-	-	PN	PN	P	P	P	P
7.	Planowane zadrzewienia rzędowe	P	P	P	O	P	P	-	P	P	P	-	P	P
8.	Planowane zalesienia gruntów	P	P	P	O	P	P	-	P	P	P	-	P	-
9.	Planowana infrastruktura rekreacyjno - turystyczna	-	-	-	-	-	-	-	O	O	O	P	P	P

Źródło: opracowanie własne, stan na marzec 2018 r.

Zastosowana skala oceny:
 P pozytywny
 PN pozytywny z elementami negatywnymi
 O obojętny
 N negatywny
 "- " brak wpływu

4. PRZEWIDYWANE MOŻLIWOŚCI TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Z uwagi na lokalizację gminy oraz planowane rozwiązania zaproponowane działania nie będą transgranicznie oddziaływać na środowisko. Proponowane w planie działania urządzeniowe i przekształcenia struktury agrarnej będą miały wpływ miejscowy i lokalny i nie będą powodować zmian warunków w większej skali.

5. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZENIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

Większość prac urządzeniowo-rolnych będzie miała pozytywny wpływ na poszczególne elementy środowiska. Jednak, żeby w jak najszerszym zakresie przeciwdziałać negatywnym oddziaływaniom należy stosować rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczenie lub kompensację przyrodniczą:

- **Konserwacja cieków naturalnych i rowów melioracji szczegółowych** – przed realizacją inwestycji z zakresu melioracji należy przeprowadzić szczegółową inwentaryzację terenową wszystkich cieków, rowów oraz sieci drenarskiej przez służby melioracyjne. Ze względów przyrodniczo – krajobrazowych oraz ochrony gruntów przed erozją wodno - wietrzną, należy ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Zalecane jest, również utrzymanie przyległych zadrzewień i zakrzewień, zwłaszcza na obszarach chronionych.
- **Kształtowanie sieci dróg transportu rolnego** – przed realizacją dróg do przebudowy i krótkiego odcinka do budowy zostaną sporządzone szczegółowe projekty techniczne, które określają poszczególne parametry takie jak szerokość, profil, ewentualna korekta przebiegu, rodzaj nawierzchni, miejsca zjazdu na pola, mijanki, przepusty na ciekach. Korzystne byłoby również tworzenie przejść dla małych zwierząt: ssaków, płazów, gadów, bezkręgowców. Dokładna ich lokalizacja będzie określona w projekcie budowlanym tych dróg. Przy niektórych odcinkach dróg znajdują się samoistne nasadzenia drzew i krzewów, które często powodują utrudnienia przy przejazdach. W większości wymagają one wycięcia, ale niektóre z nich korzystnie byłoby zachować lub też wprowadzić nowe pasy zadrzewień o rodzimych gatunkach.
- **Zagospodarowanie gruntów odłogowanych** – dla walorów przyrodniczych coraz częstsze zagrożenie stanowi rezygnacja rolników z uprawy terenów nieopłacalnych, gdzie występują słabe gleby i trudne warunki uprawy, należy dążyć do przywracania takich gruntów do produkcji rolnej. Stąd też przy realizacji tych prac wskazane jest realizowanie programów rolnośrodowiskowych, których pomoc finansowa zrekompensuje utracone korzyści. A więc

zamiast wprowadzenia intensywnej produkcji rolnej należałoby wprowadzić kierunki ekstensywne, ekologiczne. Podczas usuwania samosiewu powinno się dążyć do pozostawienia niewielkich enklaw, remiz śródpolnych oraz zadrzewienia i zakrzewienia przy rowach i ciekach naturalnych.

Plan urządzeniowo – rolny obejmuje najważniejsze potrzeby z zakresu modernizacji i zagospodarowania przestrzeni rolniczej. Nie stanowi on prawa lokalnego i nie jest obligatoryjny dla właścicieli gruntów. Zawarte w nim propozycje prac, w przypadku ich uwzględnienia w miejscowych planach czy studium, wymagałyby sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko. W przypadku realizacji poszczególnych przedsięwzięć wymagają one sporządzenia szczegółowych projektów inwestycyjnych, dla których wymagane będzie sporządzenie raportu oddziaływania na środowisko. W dokumentach tych szczegółowo będą opisane możliwości rozwiązań alternatywnych dla obszaru Natura 2000. W przypadku gdy z raportu lub prognozy oddziaływania na środowisko wyniknie, że przedsięwzięcia te mogą znacząco negatywnie oddziaływać na środowisko, a w szczególności na Obszar Natura 2000, należałoby odstąpić od realizacji tego przedsięwzięcia.

6. MOŻLIWOŚCI ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO USTALEŃ ZAWARTYCH W AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz jest dokumentem zawierającym najważniejsze problemy dotyczące przestrzeni rolniczej oraz zawiera również propozycje ich rozwiązania. Realizacja prac wskazanych w opracowaniu uzależniona jest od ich finansowania ze środków własnych gminy lub pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Ponadto ogólny wpływ ustaleń aktualizacji na poszczególne elementy środowiska jest pozytywny. Dlatego w prognozie oddziaływania na środowisko nie określono rozwiązań alternatywnych do ustaleń zawartych w Aktualizacji planu.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZENIA

Aktualizacja planu urządzeniowo – rolnego gminy Wąsosz nie wprowadza działań służących przekształceniu środowiska, a stanowi jedynie propozycję rozwiązań dążących do poprawy warunków wodnych, przestrzennej organizacji gospodarstw rolnych, kształtowania krajobrazu naturalnego, ochrony przyrody i dziedzictwa kulturowego. Nie stanowi bezpośredniej podstawy prawnej do realizacji poszczególnych zadań na terenie gminy. Proponowane prace nie wprowadzają nowych funkcji do środowiska, a jedynie odtwarzają i przywracają pierwotny stan, który w skutek wieloletnich

zaniedbań uległ zmianie, niekiedy degradacji. Plan nie podaje też, które z tych prac i w jakim obrębie powinny być wykonane w pierwszej kolejności. Określone zostały tylko obręby o największym zapotrzebowaniu na prace urządzeniowo - rolne. Dlatego na tym etapie, niemożliwe jest precyzyjne określenie metod analizy skutków działań i częstotliwość ich przeprowadzenia.

Zawarte w Aktualizacji ustalenia mogą jedynie być pomocne do przygotowania opracowań programowych oraz planistycznych. Nie są one podstawą do realizacji poszczególnych proponowanych przekształceń. Z tego powodu odstąpiono od przeprowadzania analizy skutków realizacji postanowień zawartych w opracowaniu.

IV. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy Aktualizacji planu urządzeniowo – rolnego gminy Wąsosz. Głównym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie, w jaki sposób planowane prace urządzeniowo – rolne wpłyną na środowisko. Opracowanie to przedstawia prawdopodobne skutki realizacji zaproponowanych prac.

Na podstawie zebranych materiałów na temat gminy Wąsosz została przeprowadzona analiza stanu istniejącego w zakresie charakterystyki wsi, jej środowiska przyrodniczego, infrastruktury technicznej i społecznej, przestrzeni rolniczej, produkcji rolnej, planowanych inwestycji. Wnioski wynikające z przeprowadzonej analizy stanu istniejącego posłużyły do wskazania problemów występujących na terenie gminy i propozycji ich rozwiązań w zakresie prac urządzeniowo – rolnych zmierzających do podniesienia efektywności gospodarowania na gruntach rolnych. Wskazano również potrzeby realizacji prac urządzeniowo-rolnych, które przyczynią się do wszechstronnego rozwoju wsi i gospodarstw rolnych, poprawy warunków życia i pracy mieszkańców, poprawy warunków wodnych, ochrony walorów krajobrazowych, przyrodniczych i kulturowych.

W planie zaproponowano przeprowadzenie następujących prac: regulacja i konserwacja cieków naturalnych, odbudowa i konserwacja rowów melioracyjnych, przebudowa i budowa dróg transportu rolnego, zalesienia gruntów i zadrzewienia rzędowe, scalenie gruntów wsi wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym, określono powierzchnię gruntów odłogowanych wymagających przywrócenia do użytkowania rolniczego, zaproponowano szlak turystyczny oraz utworzenie miejsc postojowych (odpoczynku) i punktu widokowego.

Gmina Wąsosz położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie górowskim. Jest to gmina miejsko-wiejska, w której w skład wchodzi miasto Wąsosz i 33 obręby geodezyjne składające się z 45 miejscowości. To obszar 4 mezoregionów: Pradolina Głogowska, Wysoczyzna Leszczyńska, Wzgórza Trzebnickie i Kotlina Żmigrodzka. Najniższy punkt znajduje się w dolinie Baryczy - 85 m n.p.m., a najwyższy - 157 m n.p.m. w rejonie wsi Rudna Mała.

Na terenie gminy występują udokumentowane złoża surowców mineralnych m.in. gazu ziemnego, kruszywa naturalnego i surowców ilastych ceramiki budowlanej oraz piasków kwarcowych. Największe znaczenie mają złoża gazu ziemnego w obrębie Bełcz Górny, Lechitów, Rudna Mała, Czarnoborsko, Dochowa, Zbaków Dolny i Górny, Wiklina, Wodniki, Wiewierz, Świniary, które są zagospodarowane. Z kruszywa naturalnego zagospodarowane jest tylko złożo „Zubrza” w Pobielu przez „Kopalnię Kruszywa Zubrza”. Natomiast złożo „Czarnoborsko” i „Kowalowo I” jest eksploatowane okresowo.

Gmina Wąsosz prawie w całości leży w zlewni rzeki Barycz i Orli. Pozostałe ciekii przepływające przez gminę to: Bełcz, Czarny Rów, Graniczna Woda, Grobelka, Łacha, Młyniec, Sułowski Potok, Wąsoska Struga, Źródliko. Całkowita długości cieków na terenie gminy wynosi ok. 75,5 km. Ponadto sieć wodną tworzą zbiorniki małej retencji wodnej oraz rowy melioracyjne. Na terenie gminy znajduje się także Główny Zbiornik Wód Podziemnych (GZWP) Pradolina Barycz – Głogów nr 303, stanowiący obszar najwyższej i wysokiej ochrony (ONO, OWO). Zbiornik ma charakter porowy, a jego zasoby dyspozycyjne szacuje się na około 199 tys. m³/dobę.

Gmina Wąsosz należy do Regionu Południowowielkopolskiego, gdzie przeważa pogoda umiarkowanie ciepła i pogoda bardzo ciepła. Znacząca jest częstość pogody przymrozkowej i mroźnej. Średnia temperatura roczna wynosi 7,7°C a okres wegetacji trwa około 220 dni. Suma rocznych opadów wynosi 500-550 mm. Przeważają wiatry zachodnie.

W gminie przeważają gleby brunatne wyługowane i brunatne kwaśne, które zajmują ok. 50,0% powierzchni. Następne w kolejności są gleby biellicowe i pseudobiellicowe, czarne ziemie właściwe, a także mady i gleby murszowo – mineralne i murszowate występujące wzdłuż rzek Baryczy i Orli. Pozostałe gleby tj. brunatne właściwe, glejowe, czarne ziemie zdegradowane i gleby szare zajmują niewielki obszar powierzchni w gminie. Gleby charakteryzują się słabą jakością, wskaźnik bonitacji wynosi 46 pkt./ha dla gruntów ornych i 40 pkt./ha dla użytków zielonych. Wszystkie obręby z gminy Wąsosz należą do obszaru ONW nizinnej strefy nizinnej I. W gleboznawczej klasyfikacji gruntów ornych przeważa klasa V, zajmująca obszar 30,2% gruntów ornych, a w użytkach zielonych klasa IV, zajmująca obszar 57,3% użytków zielonych.

Stoień lesistości wynosi 28,0%, a lasy i grunty leśne zajmują obszar 5384,83 ha i należą do Nadleśnictwa Góra. Najwięcej gruntów zalesionych i zadrzewionych występuje w Wodnikach, gdzie stoień lesistości w tym obrębie wynosi 74,1%. W Aktualizacji planu do zalesienia wskazano 103 ha, w tym 62,88 ha gruntów ornych (0,7% ich stanu ewidencyjnego) oraz 39,24 ha użytków zielonych (1,2% ich stanu ewidencyjnego). Realizacja planowanych zalesień wraz z aktualizacją terenów, na których już wystąpiły samozalesienia podniesie wskaźnik lesistości gminy o 363,91 ha tj. o 2%. Największy stoień lesistości nadal będzie w obrębie Wodniki 74,8%, ale podniesie się wskaźnik lesistości w gminie z 27,9% do 29,8%. Największa zmiana wskaźnika lesistości nastąpi

w Baranowicach o 10,5% i to głównie dzięki gruntom naturalnie zalesionym. Planowane dolesienia to grunty położone przy istniejących kompleksach leśnych, przeważnie słabych klas bonitacyjnych, V i VI. Większość planowanych zalesień wskazanych jest na terenach zagrożonych erozją, dlatego ich realizacja powinna znacznie ograniczyć podatność tych pól na spływy powierzchniowe gleb.

W celach ochronnych i poprawy walorów krajobrazu zaproponowano prawie 57 km nowych zadrzewień liniowych wzdłuż odcinków dróg wskazanych do przebudowy w 25 miejscowościach. Skład gatunkowy nowych nasadzeń powinny tworzyć drzewa rodzime i miododajne. Istotne jest również to, aby zachować przerwy techniczne, które posłużą do bezpiecznego załadunku płodów rolnych. Najwięcej zadrzewień liniowych zaproponowano w obrębie: Kamień Górowski, Płoski i Pobiel, powyżej 4,0 km.

Na terenie gminy Wąsosz występują obszary i obiekty przyrodnicze chronione prawnie m.in.: obszary Natura 2000 „Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Dolina Dolnej Baryczy”, Obszar Chronionego Krajobrazu, obszar IV Dolina Baryczy, użytki ekologiczne „Wiewierz” i „Wiklina”, ok. 40 pomników przyrody ożywionej, korytarz ekologiczny wzdłuż rzeki Barycz, liczne stanowiska roślin i zwierząt chronionych i trwałe użytki zielone wartościowe pod względem środowiskowym w obrębach Bartków, Lechitów i Czeladzi Wielkiej. Występują też cenne obszary przyrodnicze planowane do objęcia ochroną prawną w ramach rozszerzenia istniejącego Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy” w kierunku zachodnim. Planowane rozszerzenie obejmuje terytorium od granicy z gminą Żmigród do ujścia Baryczy do Odry na zachodzie poza gminą Wąsosz. W SUIKZP gminy Wąsosz zaplanowano także utworzenie nowych pomników przyrody w obrębach: Cieszkowice, Górka Wąsoska, Lechitów, Wrząca Wielka. Dodatkowo na podstawie Wojewódzkiego Biura Planowania Przestrzennego w Lesznie „Dolina Baryczy Studium przyrodniczo-krajobrazowe” proponuje się objęcie ochroną w formie rezerwatów przyrody lub użytków ekologicznych tereny występowania roślin chronionych w obrębach: Ługi, Gola Wąsoska, Bęcz Górny, pomiędzy Drozdowicami Wielkimi a Chocieborowicami, pomiędzy Wrzącą Wielką a Wrzącą Śląską.

Cenne obiekty zabytkowe o wartości architektonicznej i kulturowej znajdują się w Czeladzi Wielkiej, Sułowie Wielkim, Sądowelu, Ługach. Na obszarze gminy znajdują się także liczne cenne kościoły (Czeladź Wielka, Sułów Wielki, Sądowel, Ługi), pałace (w Górcie Wąsoskiej, Wrzącej Śląskiej, Wiklinie), kapliczki i krzyże przydrożne, stanowiska archeologiczne, strefy ochrony konserwatorskiej. Większość obiektów zabytkowych jest w złym stanie technicznym, a brak zagospodarowania i remontów może doprowadzić do całkowitej utraty ich walorów architektonicznych. Szczególnego zabezpieczenia przed postępującą dewastacją wymagają duże obiekty: zabytkowe dwory, pałce, zespoły folwarczne i parki podworskie znajdujące się m.in. w Górcie Wąskiej, Lechitowie, Cieszkowicach, Chocieborowicach, Kowalewie, Wrzącej Wielkiej, Wrzącej Śląskiej, Wiklinie. W oparciu o wysokie walory przyrodnicze, krajobrazowe i zabytki sieć szlaków turystycznych jest

dobrze rozwinięta i zintegrowana z innymi trasami. Poprowadzone są tu liczne szlaki o znaczeniu regionalnym i lokalnym: piesze, rowerowe i kajakowy na rzece Barycz. Gmina posiada potencjał do rozwoju rekreacji i turystyki, jednakże na jej terenie brakuje miejsc gastronomiczno-noclegowych, odpoczynkowych dla turystów, parkingowych, urządzonych czy punktów widokowych. Słabo rozwinięta jest też baza gospodarstw agroturystycznych, ekologicznych, ścieżek edukacyjnych lub przyrodniczych, dzięki którym najlepiej można poznać specyfikę i walory regionu, a także tradycję i życie jego mieszkańców. Natomiast istniejące urządzenia związane z siecią szlaków turystycznych wymagają wymiany na nowe. Również stan techniczny parkingu leśnego w Bartkowie jest zły, a celowe byłoby poddać go modernizacji i doposażyć w nowe sprzęty.

Centralnym ośrodkiem usług, produkcji, pracy, administracji, bezpieczeństwa i infrastruktury społecznej jest miasto Wąsosz. Obiekty z zakresu oświaty i kultury są wystarczające i dobrze służą mieszkańcom gminy. Natomiast najpilniejsze potrzeby z zakresu odnowy wsi i infrastruktury publicznej dotyczą rozbudowy sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich, doświetlenia wsi, budowy, remontu lub doposażenia świetlic wiejskich, doposażenie boisk sportowych i placów zabaw, renowacji obiektów małej architektury, budowy chodników i wyznaczenia poboczy. Z sieci gazowej korzystają tylko mieszkańcy miasta Wąsosz. Celowe jest rozszerzenie zainteresowania krajoznawczego na nowe obszary gminy, dlatego zaproponowano szlak turystyczny wychodzący i kończący się w mieście Wąsosz, przebiegający we wschodniej części gminy, o długości 32 km i 1 punkt widokowy w obrębie Dochowa.

W strukturze użytkowania gruntów przeważają użytki rolne, które zajmują łącznie obszar 12698,84 ha, następne są lasy i zadrzewienia – 5384,83 ha. Najwięcej użytków rolnych, powyżej 90% występuje w obrębach: Sułów Wielki, Drozdowice Wielkie, Bełcz Mały, Dochowa, Górka Wąsoska, Kąkolno i Lubiel, a najmniej w obrębie Wodniki (19,7%).

Wśród 12698,84 ha użytków rolnych nich największą powierzchnię zajmują grunty orne, łącznie obszar o powierzchni 8913,19 ha. Użytki zielone, tj. łąki i pastwiska zajmują łącznie 3239,80 ha. Pozostałe grunty wchodzące w skład użytków rolnych to grunty rolne zabudowane, które zajmują powierzchnię 311,21 ha, grunty pod rowami – 166,58 ha. Najmniejszy udział posiadają sady, grunty pod stawami oraz grunty zadrzewione i zakrzewione, które łącznie zajmują obszar 68,06 ha. Inwentaryzacja terenowa wykazała znaczne zmiany w użytkowaniu gruntów w stosunku do stanu ewidencyjnego, które dotyczą zaorania użytków zielonych – 815,06 ha, zadarnienia gruntów ornych – 336,85 ha, zabudowania użytków rolnych – 13,46 ha, zamiany użytków rolnych na zbiorniki i oczka wodne – 7,48 ha, zajęcia gruntów ornych i użytków zielonych na rzecz kopalni i żwirowni – 37,45 ha, zajęcia gruntów ornych i użytków zielonych przez sukcesję leśną – 260,19 ha oraz odłogowania gruntów – 152,56 ha.

W Gminie Wąsosz funkcjonują 844 gospodarstwa o łącznej powierzchni 7828,46 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 9,28 ha. W strukturze ilościowej dominują gospodarstwa małe do 4,99 ha – 398 gospodarstw (47,2% wszystkich gospodarstw), a w strukturze obszarowej dominują gospodarstwa od 15,00 do 49,99 ha, zajmując łącznie 2166,93 ha (27,7% ogólnej powierzchni zajmowanej przez gospodarstwa).

Sieć drogową łącznie tworzy 579,17 km dróg. Gęstość sieci drogowej wynosi 3,0 km/km². Do Gminy Wąsosz należy 437,33 km dróg, do Powiatu Górowskiego 86,45 km, do GDDKiA – 12,35 km, a do Województwa Dolnośląskiego 11,28 km. Pozostali właściciel KOWR, PGL oraz osoby prywatne i spółki posiadają łącznie 31,76 km (5,5%). Pod względem stanu technicznego 83,0% wszystkich dróg - 480,86 km jest w złym stanie technicznym, 8,5% - 49,35 km stanowią drogi w dobrym stanie oraz 8,5% - 48,96 km stanowią drogi nie istniejące w terenie. W gminie przeważają drogi o nawierzchni gruntowej (61,6%). Drogi o nawierzchni trwałej, masy bitumicznej, kostki kamiennej i prefabrykowanej, bruku, betonu i płyt betonowych stanowią 28,9%, a drogi utwardzone z tłuczniem, żwiru lub stabilizowane żwirem lub żużlem 2,5%. W Aktualizacji Planu urządzeniowo-rolnego wskazano 147,23 km do przebudowy i budowy.

Sieć wodną gminy Wąsosz tworzą rzeka Barycz, Orla i mniejsze cieki naturalne oraz rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie (np. przepusty, zastawki) oraz zbiorniki wodne. Łączna długość wszystkich cieków naturalnych na terenie gminy to ok. 75 km, wymagają one częstych konserwacji i remontów zabudowy regulacyjnej. Na sieć melioracji wodnych składają się także rowy melioracji szczegółowych. Łączna ich długość na terenie całej gminy wynosi 439,95 km. Stan techniczny rowów istniejących jest niezadowalający, ponieważ ich koryta są zarośnięte, niedrożne, płytkie. Wymagają one wielu prac, głównie konserwacji i pogłębienie. Natomiast sieć drenarska wymaga dokładnego zinventaryzowania w terenie.

W Aktualizacji Planu urządzeniowo-rolnego wskazano cieki Młyniec, Bełcz, Grobelka, Sułkowski Potok, na których przeprowadzenie prac konserwacyjnych i modernizacyjnych znacznie poprawi funkcjonowanie sieci cieków naturalnych. Łącznie odbudową i konserwacją powinno zostać objęte 27,15 km cieków naturalnych. Dodatkowo spośród wszystkich rowów znajdujących się na terenie całej gminy do przeprowadzenia prac konserwacyjnych z zakresu melioracji szczegółowych wskazano 144,22 km, co dotyczy 32,8% sieci rowów.

W wyniku analizy stanu istniejącego oraz potrzeb związanych z poprawą infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej, struktury obszarowej gospodarstw rolnych, rozłogu gruntów własnych, warunków wodnych i krajobrazu wskazano 9 obrębów, w których występuje największa potrzeba przeprowadzenia scalenia gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym i są to: Bełcz Górny, Chocieborowice, Cieszkowice, Czeladź Wielka, Lubiel, Ługi, Płoski, Pobiel i Świniary. Powierzchnia obszaru scalenia objęłaby 6061,83 ha użytków rolnych i dotyczyłaby 47,7% użytków

rolnych gminy. Dotychczas scaleniem gruntów i zagospodarowaniem poscaleniowym objęto 2 obręby - Zbaków Dolny i Zbaków Górny. Inwestycja ta trwała od 2006 r. do 2015 r. a zrealizowano ją ze środków Unii Europejskiej i ze środków budżetu państwa w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013.

Z najważniejszych problemów w zakresie ochrony przyrody i środowiska kulturowego w gminie Wąsosz należy wymienić: brak sieci kanalizacyjnej na terenach wiejskich, zły stan rowów melioracyjnych oraz cieków naturalnych w terenach rolnych, występowanie gruntów rolnych odłogowanych oraz użytków zielonych zajętych przez sukcesję leśną, pogarszanie się stanu sieci drogowej, zły stan obiektów zabytkowych.

W przypadku braku realizacji ustaleń Planu urządzeniowo – rolnego nastąpi przede wszystkim pogorszenie rolniczej przestrzeni produkcyjnej w skutek zaniedbań w utrzymaniu i konserwacji istniejącej sieci dróg transportu rolnego i rowów melioracyjnych, powiększenie powierzchni gruntów odłogowanych, zwiększenie zagrożenia przeciwpowodziowego, pogorszenie walorów przyrodniczo – krajobrazowych gminy oraz pogorszenie jakości środowiska życia mieszkańców gminy.

W celu określenia oddziaływania zaproponowanych prac w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz określono ich wpływ na środowisko w sposób bezpośredni i pośredni, w perspektywie długoterminowej, jak również krótkoterminowej. Do określenia oddziaływania ustaleń na środowisko posłużono się 5 – stopniową skalą, dzięki której wpływ zaproponowanych prac na poszczególne elementy środowiska określono jako pozytywny, pozytywny z elementami negatywnymi, negatywny, obojętny oraz brak wpływu. Większość ustaleń Planu urządzeniowo – rolnego będzie miała pozytywny wpływ na poszczególne elementy środowiska. Zapewniają one zachowanie walorów środowiskowych uwzględniając jednocześnie zasadę zrównoważonego rozwoju, racjonalne zagospodarowanie użytków rolnych, ochronę wód i gleb oraz środowiska przyrodniczego. Ustalenia planu korzystnie wpłyną na środowisko życia i pracy człowieka, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. Uwzględniają również cele i przedmiot ochrony obszarów objętych ochroną prawną. Prace urządzeniowo rolne powinny przyczynić się do poprawy warunków życia zwierząt i roślin oraz zwiększenia bioróżnorodności. Ich wpływ na obszary Natura 2000 będzie pozytywny. Ustalenia Aktualizacji planu urządzeniowo – rolnego gminy Wąsosz nie mają potencjalnego transgranicznego oddziaływania na środowisko. W Prognozie oddziaływania na środowisko zaproponowano rozwiązania, które zminimalizują negatywny wpływ na środowisko. Dotyczy to: modernizacji dróg transportu rolnego, konserwacji cieków naturalnych i rowów, przywrócenia do użytkowania gruntów odłogowanych.

Ze względu na to, że Plan urządzeniowo – rolny nie jest dokumentem obligatoryjnym, a jedynie propozycją rozwiązań, nie przewiduje się konieczności przeprowadzania analizy skutków realizacji i postanowień zawartych w opracowaniu.

V. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

1. Baza BDOT10k – Baza Danych Obiektów Topograficznych, skala 1:10000, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.
2. Dane ewidencji gruntów i budynków gminy, stan na marzec 2017 r.
3. Inwentaryzacja terenowa przeprowadzona na potrzeby realizacji Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy, maj 2017 r.
4. Mapa glebowo – rolnicza z 2010 r., Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego.
5. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, Uchwała Nr IV/33/11 Rady Miejskiej Wąsosza z dnia 8 lutego 2011 r.
6. Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego, Uchwała Nr XXV/171/16 Rady Miejskiej Wąsosza z dnia 29 grudnia 2016 r.
7. Plan urządzeniowo – rolny Gminy Wąsosz. Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych. Wrocław, marzec 2004 r.
8. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zmieniające rozporządzenie w sprawie wyznaczenia trwałych użytków zielonych wartościowych pod względem środowiskowym z dnia 8 marca 2016 r. poz. 313.
9. Rozporządzenie Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 marca 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (t.j. Dz. U. z 2016 poz. 1034).
10. Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego, Wrocław 2000 r.
11. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wąsosz, Uchwała Nr XXXIV/227/14 Rady Miejskiej Wąsosz z dnia 28 stycznia 2014 r.
12. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1614).
13. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 799).
14. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (t.j. Dz. U. z 2017 poz.1161)
15. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2081).
16. Wykaz obiektów i obszarów przyrodniczych prawnie chronionych, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska we Wrocławiu.
17. Wykaz zabytków z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków we Wrocławiu.

SPIS TABEL

Tabela 1 Udokumentowane złoża surowców naturalnych	10
Tabela 2 Gleboznawcza klasyfikacja gruntów ornych i użytków zielonych.....	17
Tabela 3 Stopień lesistości	18
Tabela 4 Obiekty wpisane do rejestru zabytków i o cechach zabytkowych	24
Tabela 5 Struktura władania gruntami.....	28
Tabela 6 Stan rowów szczegółowych	31
Tabela 7 Ocena długoterminowego wpływu ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz na poszczególne komponenty środowiska naturalnego	53

SPIS RYSUNKÓW

Rys. 1. Lokalizacja złóż mineralnych w gminie Wąsosz	11
Rys. 2. Sieć wód powierzchniowych	13
Rys. 3. Typy gleb	15
Rys. 4. Obszary przyrodnicze chronione i wskazane do ochrony prawnej.....	25
Rys. 5. Gospodarka wodna i potrzeby z nią związane	33
Rys. 6. Stan techniczny sieci dróg transportu rolnego	35

DOLNOŚLĄSKIE BIURO GEODEZJI I TERENÓW ROLNYCH WE WROCŁAWIU

50-044 Wrocław, ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17
tel. 71-345-99-55, 71-342-99-33, fax 71-342-99-13
sekretariat@dbgitr.pl, www.dbgitr.pl

Wrocław, dnia 05.03.2018 r.

Oświadczenie Autora

Na podstawie art.74 a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *O udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 2081) oświadczam, że posiadam wymagane kwalifikacje zawodowe i odpowiednie wykształcenie do wykonywania opracowania p.n. Prognoza oddziaływania na środowisko Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz, wynikające z ukończonych studiów wyższych w obszarze nauk przyrodniczych oraz jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Autor opracowania:

Mgr inż. Magdalena Mielczarek

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU**

UL. TADEUSZA KOŚCIUSZKI 82
50-441 WROCŁAW

Urząd Miasta Wąsosza

Wpł. 16. SIE. 2018

3188 RGG.6811.01.2017.2018

Wrocław, dnia 14 sierpnia 2018 r.

WSI.411.306.2018.JN

Burmistrz Wąsosza
Pl. Wolności 17
56-210 Wąsosz
-ePUAP-

Na podstawie art. 53 i art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405 ze zm.) w odpowiedzi na wniosek znak: RGG.6811.01.2017.2018 z dnia 13 lipca 2018 r. (data wpływu: 19 lipca 2018 r.) – po przeanalizowaniu przedłożonych materiałów, uzgadniam następujący zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko ustaleń projektu dokumentu pn.: *Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz*:

1. Prognoza winna być zgodna z treścią całego art. 51 ust. 2 wyżej cyt. ustawy. Ponieważ w przepisach nie wskazano na możliwość odstąpienia od wymagań co do zawartości prognozy oddziaływania na środowisko stwierdza się, że winna zawierać wszystkie elementy wymienione w powyższym artykule.
2. Prognoza powinna w szczególności określać, analizować i oceniać potencjalny wpływ sposobu zagospodarowania terenu na:
 - cele i przedmioty ochrony obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty Dolina Dolnej Baryczy PLH020084,
 - ochronę przyrody oraz krajobrazu naturalnego i kulturowego Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Baryczy”,
 - stanowiska chronionych gatunków roślin i zwierząt,
 - siedliska przyrodnicze wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1713) oraz inne cenne zbiorowiska roślinne położone na terenie gminy Wąsosz,
 - ochronę ekosystemów użytków ekologicznych „Wiewierz” i „Wiklina”,

- ochronę i drożność korytarzy ekologicznych, w tym korytarzy ekologicznych cieków wodnych.
3. Prognoza powinna stanowić:
 - ocenę projektu z punktu widzenia ochrony środowiska jako całości – ocenie należy zatem poddać wszystkie elementy środowiska, na które ustalenia tego projektu mogą wywierać wpływ przekształcający,
 - analizę zagrożeń oraz skutków, które dla środowiska mogą stanowić zaprojektowane w *Planie* zadania,
 - propozycje rozwiązań, które mogą przyczynić się do zmniejszenia, ograniczenia lub eliminacji tych zagrożeń,
 - prognoza winna oszacować na ile zadania zawarte w projekcie pozwolą na zachowanie istniejących wartości środowiska, wzbogacą lub odtworzą obniżone wartości środowiska oraz w jakim stopniu będą potęgować zagrożenia już istniejące.
 4. Zgodnie z art. 52 *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...)*, prognoza winna uwzględniać informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z przedmiotowym projektem.
 5. Ze względu na udział społeczeństwa w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowiska szczególnie ważnym elementem prognozy jest rzetelnie sporządzone streszczenie w języku niespecjalistycznym, pozwalające wszystkim zainteresowanym, także tym nieposiadającym specjalistycznej wiedzy z zakresu ochrony środowiska, zapoznać się z wynikami i wnioskami z oceny, a także uczestniczyć w dyskusji nad ustaleniami projektu i jego wpływem na zmiany stanu środowiska.
 6. Informacje zawarte w prognozie winny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu (art. 52 ust. 1 wyżej cyt. ustawy).
 7. Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f *ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...)* prognoza zawiera oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ww. ustawy, stanowiące załącznik do prognozy.

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska we Wrocławiu

Agnieszka Pawłiszak-Czarniecka
Naczelnik Wydziału
Zapobiegania i Naprawy Szkód w Środowisku
oraz Informacji o Środowisku i Zarządzania Środowiskiem

MD 22

P. Dolnośląski

Urząd Miejski Wąsosza
Wpł. 03. SIE. 2018
RGG, 6811.01.2017.2018

Wrocław, dnia 25 lipca 2018r.

ZNS.9022.2.611.2018.DG

POSTANOWIENIE

Na podstawie art. 3 pkt. 1 i art. 10 ust. 1 pkt. 2 i ust. 2 ustawy z dnia 14-marca.1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2017r., poz. 1261 z późn. zm.), art. 58 ust. 2 i art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r. poz. 1405 z późn. zm.)

Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu

po zapoznaniu się z pismem Burmistrza Wąsosza, znak: RGG.6811.01.2017.2018, z dnia 13 lipca 2018r., (data wpływu do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej we Wrocławiu dnia 23 lipca 2018r.), dotyczącym uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn.: „Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz”

postanawia

uzgodnić zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r. poz. 1405 z późn. zm.)

UZASADNIENIE

Pismem, znak: RGG.6811.01.2017.2018, z dnia 13 lipca 2018r., (data wpływu do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej we Wrocławiu dnia 23 lipca 2018r.), Burmistrz Wąsosza, zwrócił się z prośbą o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, dla dokumentu pn.: „Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Wąsosz”.

Zgodnie z art. 46 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r. poz. 1405 z późn. zm.) przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m. in. projekty dotyczące rolnictwa, zagospodarowania przestrzennego oraz plany rozwoju regionalnego, do których należy wliczyć wyżej wymieniony plan. W związku z powyższym Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu postanowił uzgodnić zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych zgodnie z art. 51 ust.2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r. poz. 1405 z późn. zm.).

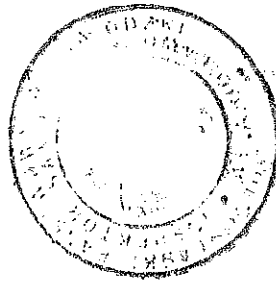
Po zapoznaniu się z treścią dokumentów dołączonych do pisma dotyczących przedsięwzięcia, postanowiono jak w sentencji.

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r. poz. 1405 z późn. zm.).

POUCZENIE

Na niniejsze postanowienie stronie nie służy zażalenie.

Wąsosz, dnia 12.05.2014 r.
Zmiana uchwały nr 10/14
Zmiana uchwały nr 10/14
Zmiana uchwały nr 10/14
Zmiana uchwały nr 10/14

Otrzymują:

1. Urząd Miejski Wąsosza
Plac Wolności 17
56-210 Wąsosz
2. ZNS a/a